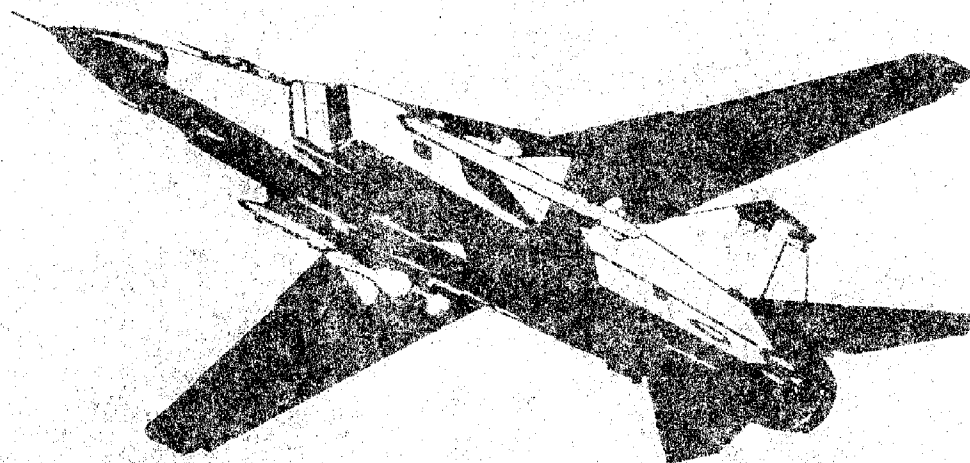

KONINKLIJKE LUCHTMACHT

INLICHTINGEN

SAMENVATTING

(ISAM) 8/83

Uitgegeven door de Luchtmachtstaf

Afd. Inlichtingen en Veiligheid

Ex.Nr. 72

MINISTERIE VAN DEFENSIE
LUCHTMACHTSTAF

2516 BA 's-Gravenhage, 19-09-83
Binckhorstlaan 135
Tel. 070 - 493591

Afd.: Inlichtingen en
Veiligheid.

Nr. : AIV / 0964 / L - 83

Aan:

Zie verzendlijst.

INLICHTINGENSAMENVATTING

ISAM 8/83

Deze ISAM is een nationaal inlichtingendokument.
Behoudens voorafgaande toestemming van het
Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van
de Luchtmachtstaf mag de inhoud niet:

- A. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- B. ten overstaan van buitenlanders in discussie
worden gebracht;
- C. worden gekopieerd.

VERZENDLIJST, behorende bij Inlichtingensamenvatting nr. AIV/0964/L-83,
d.d. 19 september 1983.

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>
Chef Staf (Luchtmacht) van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1 *)
Chef Defensiestaf t.a.v. Hoofd Afd. Inl. en Veiligheid	2
C- CTL	3
C- Vlb Soesterberg	4
C- Vlb Leeuwarden	5
C- 322 Squadron)	6
C- 323 Squadron) d.t.v. C- Vlb Leeuwarden	7
C- GPLV/Vlb Deelen	8
C- 298 Squadron)	9
C- 299 Squadron) d.t.v. C- GPLV/Vlb Deelen	10
C- 300 Squadron)	11
C- Vlb Volkel	12
C- 311 Squadron)	13
C- 312 Squadron) d.t.v. C- Vlb Volkel	14
C- 306 Squadron)	15
C- Vlb Twenthe	16
C- 313 Squadron)	17
C- 315 Squadron) d.t.v. C- Vlb Twenthe	18
C- Vlb Gilze Rijen/Eindhoven	19+73
C- 316 Squadron)	20
C- 314 Squadron) d.t.v. C- Vlb Gilze Rijen/Eindhoven	21
C- 12 GCW	22+23+24
C- 3 GCW	25+26
C- 5 GCW	27+28
C- CRC/MilATCC	29+30
C- LVMG ...	31
C- 1 LK t.a.v. C- ASOC	32+33
C- CLO	34+35
C- DSM/Vlb Woensdrecht	36
C- LUOS t.a.v. C- NBC-opleidingen	37
C- LIMOS	38
C- LETS)	39
C- KKSL)	
C- KLS tevens Vlb Ypenburg	40
Directeur Luchtmacht Stafschool	41

Lumat Washington

Ex.nr.:

Lumat Washington (tvs ter circulatie Defat en Lamat)	42 *)
Defat Oslo	43 *)
Defat Ottawa	44 *)
Defat Londen (tvs ter circulatie Lamat en Adj. Lumat)	45 *)
Lumat Bonn (tvs ter circulatie Defat en Marat)	46 *)
Defat Belgrado	47 *)
Lalumet Parijs (tvs ter circulatie Defat)	48 *)
Defat Warschau	49 *)
Defat Ankara	50 *)

I.a.a.:

Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingen- diensten Nederland	51
Hoofd MARID	52
Hoofd LAMID	53+54
Hoofd IDB d.t.v. KLu Liaison Officier	55
Hoofd BVD t.a.v. [REDACTED]	56
DPKLu	57
DMKLu	58
DEBKLu - SCFin/PSCFin - SCAut - SCOrg	59
HPMV Brussel	60
NAK AFCENT t.a.v. Maj [REDACTED]	61
NAK ZATAF t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	62
Neth. Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol [REDACTED]	63
C- 1 LVG	64
NTC KLu Liaison Officier	65
C- Verbindings Afd. Arnhem t.a.v. Hoofd TOC/EOV	66

Intern aan:

BDL - PCLS - SCO - SCPL	67
H- AOD)	
H- ALBV)	
H- AV)	68 *)
H- AOB	69
H- APL	70
H- Sectie Contra-Inlichtingen	71
AIV/INL Bibliotheek	72
Circulatie ex. AIV	74

*) Ter info, daarna retour aan het Hoofd van de Afdeling
Inlichtingen en Veiligheid van de Luchtmachtstaf.

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.:</u>
<u>HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE</u>	I.1
<u>VLIEG- EN OEFENACTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"</u>	I.1
- Oefeningen	I.1
- HIND-operaties vanaf "Highway-strips"	I.2
<u>SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN</u>	I.2
- Waarschijnlijke conversie van het Sowjet jagerregiment ALTENBURG (GSFG-LSK)	I.2
- Conversie van het tweede en derde FINOW squadron (GSFG-LSK) naar de FOXBAT-E	I.3
<u>SLAGORDE MUTATIES/GROND-LUCHT GELEIDE WAPENS</u>	I.3
- SA-11 grond-lucht GW-systemen operationeel	I.3
<u>SLAGORDE MUTATIES/ELECTRONICS/NIEUWE SYSTEMEN</u>	I.3
- DOGTAIL radar op SA-3 site	I.3
- Nieuwe "Phased Array"-radar waargenomen in de USSR	I.4
<u>LUCHTVERDEDIGING/NIEUWE WAPENSYSTEMEN/TRAINING/OEFENING/TAKTIEK</u>	I.4
- Twee nieuwe varianten van de AA-3/ANAB	I.4
<u>OFFENSIEVE LSK/NIEUWE WAPENSYSTEMEN/TRAINING/OEFENING/TAKTIEK</u>	I.5
- TASM-training bij GSFG-LSK	I.5
- Laser-geleide bom: GB-1	I.10
- HIND ingezet bij surveillance-activiteiten tegen US-schip	I.10
- Mogelijk HIND-E uitgerust met AA-8/APHID	I.10
- Nieuwe SU-24/FENCER-variant: "MOD NOSE FENCER"	I.11
<u>LSK ALGEMEEN</u>	I.11
- Nieuwe NAVO-codenamen SAMs	I.11
- Sowjet helikopter-ontwikkelingen	I.11
- BEAR-ontwikkelingen	I.12

ELECTRONISCHE

	<u>Blz.:</u>
<u>ELECTRONISCHE OORLOGVOERING</u>	I.12
- "Meaconing" waargenomen bij de Oostduitse grens	I.12
- EMP	I.13
<u>STRATEGISCHE RAKETTROEPEN</u>	I.13
- ICBM-ontwikkelingen	I.13
<u>RUIMTEVAART-ONTWIKKELINGEN</u>	I.13
- Het Sowjet Anti-Satelliet (ASAT)-systeem	I.13
<u>BURGERLUCHTVAART</u>	I.16
- Ontwikkelingen op het gebied van verkeersvliegtuigen: IL-96(?) en TU-264	I.16
<u>OVERIGE GEBIEDEN</u>	I.18
- Korte impressie Iraanse lchtmacht	I.18
- Libische LSK in Tsjaad	I.19
- SA-6 in Syrië	I.19
- Afghanistan	I.19
<u>HOOFDSTUK II - ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN WP-DRONES</u>	II.1-II.7
<u>HOOFDSTUK III - DE WERKWIJZE VAN "ONKRUIT"</u>	III.1-III.8
<u>HOOFDSTUK IV - POSSIBLE SOVIET RESPONSE TO WESTERN DEPLOYMENT OF PERSHING-II AND GROUND LAUNCHED CRUISE MISSILES</u>	IV.1-IV.4

HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE

VLIEG- EN OEFENACTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"

1. De vlieg- en oefenactiviteiten in de "Forward Area" gaven over het algemeen een niveau te zien, dat voor deze (drukke) tijd van het jaar gebruikelijk is. Naast diverse (routine-) LVD-oefeningen en "range"-activiteiten, trokken drie oefeningen de aandacht, t.w. de multinationale LVD-oefening SOMMERGEWITTER'83 (reeds beschreven in de vorige ISAM), een omvangrijke oefening van het VVS Luchtleger LEGNICA en een gezamenlijke (nationale) oefening in de CSSR. Diverse Sowjet-regimenten uit de DDR en Polen werden (voor korte tijd) naar de USSR verplaatst voor zgn. "advanced weapon"-training. Opmerkelijk waren de eerste HIND-operaties vanaf een autobahnstrip in de DDR (zie para 3).

2. Oefeningen. De volgende oefeningen waren in de verslagperiode van interesse:

- a. Omvangrijke oefening van het VVS Luchtleger LEGNICA. Het Luchtleger LEGNICA hield op 15 augustus boven Polen en het westelijk deel van de USSR een omvangrijke offensieve oefening. Het range-gedeelte van deze oefening in 4 fasen, speelde zich af boven de oefengebieden RUDNIKI (USSR) en PRZEMKOW (Polen). Deelnemende eenheden waren:

- (1) jabowregiment SZPROTAWA met 33 FENCERS-C;
- (2) jabowregiment ZAGAN met 35 FENCERS-C;
- (3) jagerregiment KOLOBRZEG met 33 FLOGGERS-B;
- (4) ECM-eenheid BRZEG met 2 à 3 BREWERS-E.

Het verloop van de oefening was als volgt:

- (1) In de 1e fase vlogen de SZPROTAWA-FENCERS ca. 1000 km naar de RUDNIKI-range. FLOGGERS van KOLOBRZEG zorgden tot de grens met de USSR voor escorte (2 'pairs' FLOGGERS voor elk 'pair' FENCERS). De FLOGGERS vlogen op ca. 9000 m, de FENCERS op ca. 6500 m. Wat de opdracht van de 2 BREWERS, die in het oefengebied werden ingezet, was, is niet bekend.
- (2) De FENCERS van ZAGAN vlogen in de tweede fase vanaf het Vliegveld OSLA naar de RUDNIKI-range. De vlieghoogten lagen weer rond de 6500 m. Gevlogen werd in 'pairs' met een tussentijd van 2-5 min. Boven de RUDNIKI-range waren nu 3 BREWERS aanwezig, maar de daadwerkelijke inzet van deze vliegtuigen bleef onduidelijk.

(3) De derde fase

(3) De derde fase verliep op dezelfde manier als de eerste twee en werd door de FENCERS van SZPROTAWA uitgevoerd.

(4) Tijdens de vierde fase vlogen de FENCERS van het jabow-regiment ZAGAN naar de RUDNIKI-range. Op de terugroute werden doelen op de PRZEMKOW-range aangevallen. Daar varieerden de aanvlieghoogtes van 200-900 m en de intervallen tussen de 'pairs' bedroegen 3-6 minuten.

Commentaar: Boven midden- en noord-Polen werd op 5800 m hoogte een CURL als relaisvliegtuig ingezet. Het grote aantal tegelijk ingezette FENCERS doet vermoeden dat de squadronsterkte 34 à 35 FENCERS is i.p.v. 30. De weersomstandigheden in het oefengebied RUDNIKI waren als volgt: wolken-basis 300-400 m, bewolking 8/8, zicht 8-10 km. De totale vliegtijd bedroeg in alle fasen (aanvliegroute-grondaanval-terugroute) $\pm$ 1.45 uur.

b. Gezamenlijke oefening in de CSSR. Van 22 tot 24 augustus werd in de CSSR een omvangrijke gezamenlijke (nationale) oefening gehouden, waaraan op uitgebreide schaal door de LSK en grond-lucht GW-eenheden werd deelgenomen. Alhoewel deze oefening - zoals gebruikelijk - min of meer een standaard oefenpatroon kende, werd er veel nadruk gelegd op de inzet van NAVO AWACS, ECM en nucleaire middelen.

3. HIND-operaties vanaf "highway-strips". Tijdens gevechtsoefeningen op het oefenterrein OHRDRUF (DDR), is door HINDs van het gevechtshelikopterregiment WEIMAR-NOHRA (GSFG-LSK) gebruik gemaakt van de nabij gelegen WALTERSLEBEN-"highway-strip".

Commentaar: Het gebruik van "highway-strips" is tot het normale oefenpatroon van het WP gaan behoren (zie ook ISAM 2/82). Voor het eerst is nu ook het gebruik door HINDs geconstateerd.

SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN

4. Waarschijnlijke conversie van het Sowjet jagerregiment ALTENBURG (GSFG-LSK). Nadat medio augustus 5 FLOGGERS-C aan het Sowjet jagerregiment ALTENBURG (GSFG-LSK) werden geleverd, vond op 25 en 26 augustus de leverantie plaats van 8 FLOGGERS-D/J. Hierdoor lijkt een eerste aanzet te zijn gegeven tot een conversie van bovengenoemd jagerregiment.

Commentaar: Bij twee jagerregimenten van de GSFG-LSK - t.w. ZERBST en ALTENBURG - hebben zich sinds de aanvang van het oefenjaar '83 opmerkelijke wijzigingen voorgedaan in het trainingsprogramma, m.n. een volledige verschuiving naar een offensieve taak. Evenals in de eerste helft van 1983, heeft ook in de maand augustus de trend in offensieve richting zich voortgezet:

1982 1983

	1982	1983(1e helft)	aug'83
intercepties:	32,3 %	9,0 %	3,3 %
gronddoelen:	8,2 %	23,5 %	48,8 %

Door de leverantie van de offensieve versie van de FLOGGER aan het regiment ALTENBURG (uitgerust met FISHBED-K) lijkt de omvorming van tenminste deze twee jagerregimenten van de GSFG-LSK tot offensieve regimenten op handen te zijn. In het recente verleden zijn reeds 5 jagerregimenten in de USSR geconverteerd naar jabowregimenten. Indien de Sowjet jagerregimenten ALTENBURG en ZERBST eveneens converteren, waarvoor nu wel duidelijke aanwijzingen zijn, ontstaat een betere zgn. "Forward Area Capability" om grondaanvallen uit te voeren ter ondersteuning van het westelijk Front.

5. Conversie van het tweede en derde FINOW-squadron (GSFG-LSK) naar de FOXBAT-E. In de afgelopen periode is bevestiging verkregen over de conversie van de resterende FLOGGER-squadrons van het jagerregiment FINOW naar de FOXBAT-E.

Commentaar: Vermoedelijk zullen in de komende periode meer FOXBATs-E worden toegevoegd aan het vliegtuigbestand van FINOW, zodat te verwachten valt dat het gehele regiment binnenkort volledig overgeschakeld zal zijn op de FOXBAT-E.

SLAGORDE MUTATIES/GROND-LUCHT GELEIDE WAPENS

6. SA-11 grond-lucht GW-systemen operationeel. Recent is bij eenheden van de Sowjet Grondstrijdkrachten in de USSR (nabij POVORSK en MINSK) op zgn. "field locations" het SA-11 systeem waargenomen. Het SA-11 systeem is ontwikkeld als opvolger c.q. als complementierend systeem van de SA-6. Het heeft duidelijk een verbeterde capaciteit t.o.v. de SA-6. Over de organisatievorm van de SA-11 regimenten en batterijen zijn nog geen gegevens voorhanden. Technische details, alsmede een schets van de SA-11 TELAR zijn opgenomen in ISAM 2/83, blz. I.8 (zie ook para 22 van dit hoofdstuk).

SLAGORDE MUTATIES/ELECTRONICS/NIEUWE SYSTEMEN

7. DOGTAIL radar op SA-3 site. Tijdens observaties te KOLOBRZEG (Polen) werd op de aldaar aanwezige SA-3 stelling naast de bestaande SA-3 geassocieerde radarapparatuur ook een DOGTAIL radar waargenomen. Het is de eerste maal dat de DOGTAIL radar positief werd geïdentificeerd op een SA-3 stelling.

8. Ten tijde van waarneming maakte de DOGTAIL radar verscheidene rotaties, echter niet continu en met verschillende snelheden. Gedurende dezelfde periode waren op deze locatie een SPOONREST D en een FLAT FACE

eveneens in werking,

eveneens in werking, soms alleen roterend, dan weer beide tegelijk. Van synchrone operatie was derhalve geen sprake. Uit recente waarnemingen van DOGTAIL en SPOONREST D op de GCI stelling SZPROTAWA kon evenmin een samenhang van beide systemen worden vastgesteld. (Geen synchronisatie; rotatiesnelheid DOGTAIL: 6 RPM). Voor overige informatie wordt verwezen naar MC 262/C, alsmede ISAM 10/81.

Commentaar: De exacte functie van DOGTAIL is tot op heden nog niet duidelijk; het meest waarschijnlijk wordt echter die van IFF(type)radar geacht.

9. Nieuwe "phased array"-radar waargenomen in de USSR. Bij ABALAKOVO (in de centrale USSR) is de constructie waargenomen van een grote nieuwe "phased array"-radar. De radar staat gericht op het noordoosten en is praktisch identiek aan de "ballistic missile tracking" radars bij LYAKI en PECHORA. Deze radar is naar verwachting uitstekend geschikt voor het "tracken" van "ballistic missiles", alsmede voor de doelopsporing. Met invoering van dit systeem zou in noordoostelijke richting een bestaande "gap" zijn gedicht (v.w.b. ICBMs gericht tegen het oostelijk deel van de Sowjet-Unie en mogelijke SLBMs, gelanceerd vanaf de Stille Oceaan).

LUCHTVERDEDIGING/NIEUWE WAPENSYSTEMEN/TRAINING/OEFENING/TAKTIEK

10. Twee nieuwe varianten van de AA-3/ANAB. De aanduiding AA-3e is gegeven aan de nieuwe semi-actief (SA) radar variant van de ANAB, terwijl een nieuwe infra-rood (IR) variant wordt aangeduid met AA-3f. Geschatte karakteristieken:

	<u>AA-3e</u>	<u>AA-3f</u>
geleiding	semi-actief radar range gate scan with compensation	infra-rood d.m.v. ongekoelde zoekkop, PbS
max. reikwijdte	25 km	14 km
min. launch range	2 km	2 km
AI-radar	TWIN SCAN	--
aspect	all aspect	rear

Foto 1:

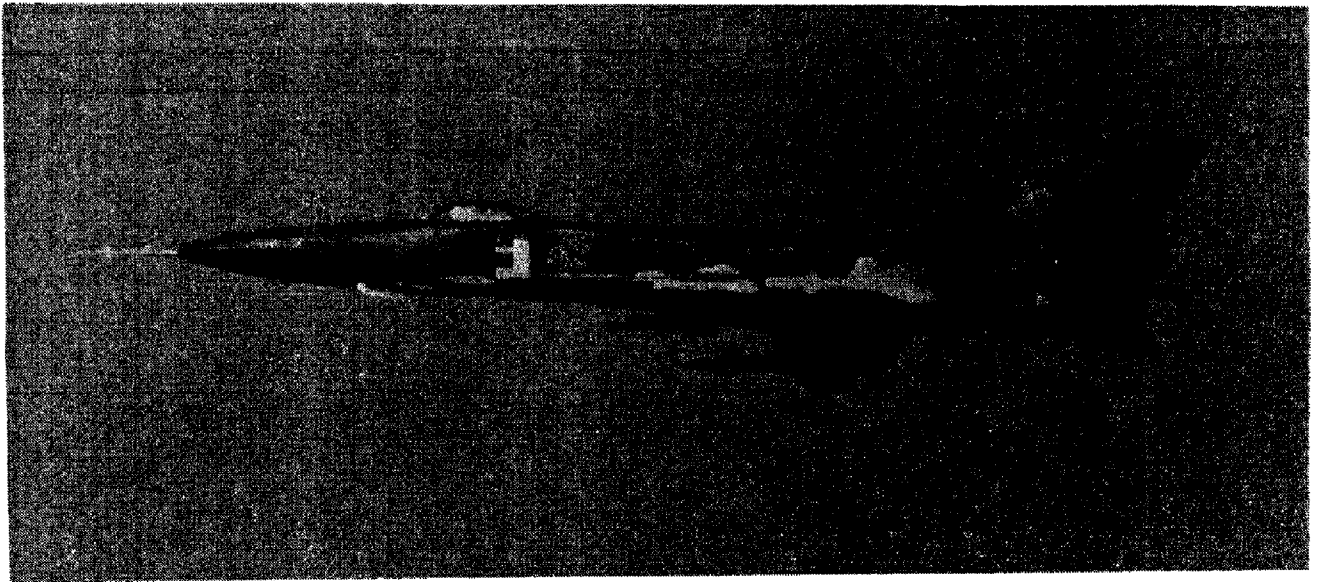

Foto 1: FLAGON-F uitgerust met zowel een IR- als SA-variant van de AA-3/ANAB en AA-8/APHID missiles.

Commentaar: Vliegtuigen die kunnen worden uitgerust met de ANAB zijn de FLAGON (zie foto 1) en de FIREBAR. Tot nu toe zijn de hierboven beschreven varianten alleen waargenomen op vliegvelden uitgerust met de FLAGON-F. De AA-3e en -f zijn waarschijnlijk ontwikkeld ter vervanging van de AA-3c (SA) en AA-3d (IR). De oudere versies AA-3a en -b zijn vrijwel volledig uitgefaseerd.

OFFENSIEVE LSK/NIEUWE WAPENSYSTEMEN/TRAINING/OEFENING/TAKTIEK

11. TASM-training bij GSFG-LSK. In Hoofdstuk II van ISAM 1/82 is een uitgebreid overzicht opgenomen van de Tactical Air-to-Surface Missiles (TASMs) die sinds 1972 in gebruik zijn bij de jabow- eenheden van de GSFG-LSK, alsmede over de tot dat tijdstip waargenomen trainingsactiviteiten en de daarbij ondervonden taktische en technische problemen. Uit de dit jaar gedane waarnemingen moet worden

afgeleid, dat de

afgeleid, dat de beproevingsfase v.w.b. de thans operationeel zijnde systemen kennelijk is beëindigd, gelet op de toegenomen inzet en effectiviteit. Met uitzondering van het jabowregiment BRAND (uitgerust met FENCER) - zie in dit verband ook ISAM 7/83, Hoofdstuk III - werden delen van alle jabowregimenten waargenomen bij de inzet van de typen AS-7 KERRY, de AS-9 en de AS-10 KAREN. Voor wat betreft de laatste is de mogelijkheid niet uitgesloten dat ook de AS-14 (een vergrote versie van de AS-10) werd ingezet. Zeker is dat het jabowregiment MIROW éénmaal (juni j.l.) bij trainingsactiviteiten met de AS-14 was betrokken. In ISAM 2/83, Hoofdstuk I werd reeds een korte verhandeling over de AS-14 opgenomen.

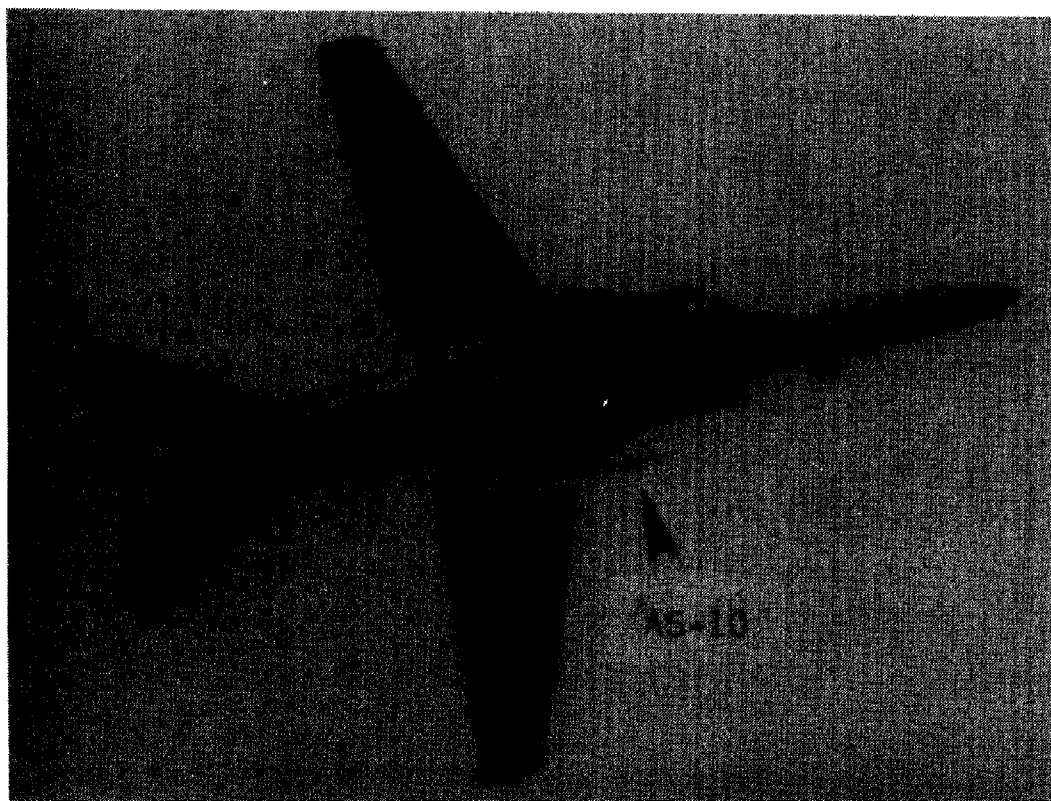

Foto 2: FLOGGER-J + AS-10.

12. Uit het tot nu toe afgewerkte trainingsprogramma blijkt dat het merendeel van de inzet bij de diverse regimenten het volgende type TASM betrof:

a. jabowregiment TEMPLIN:

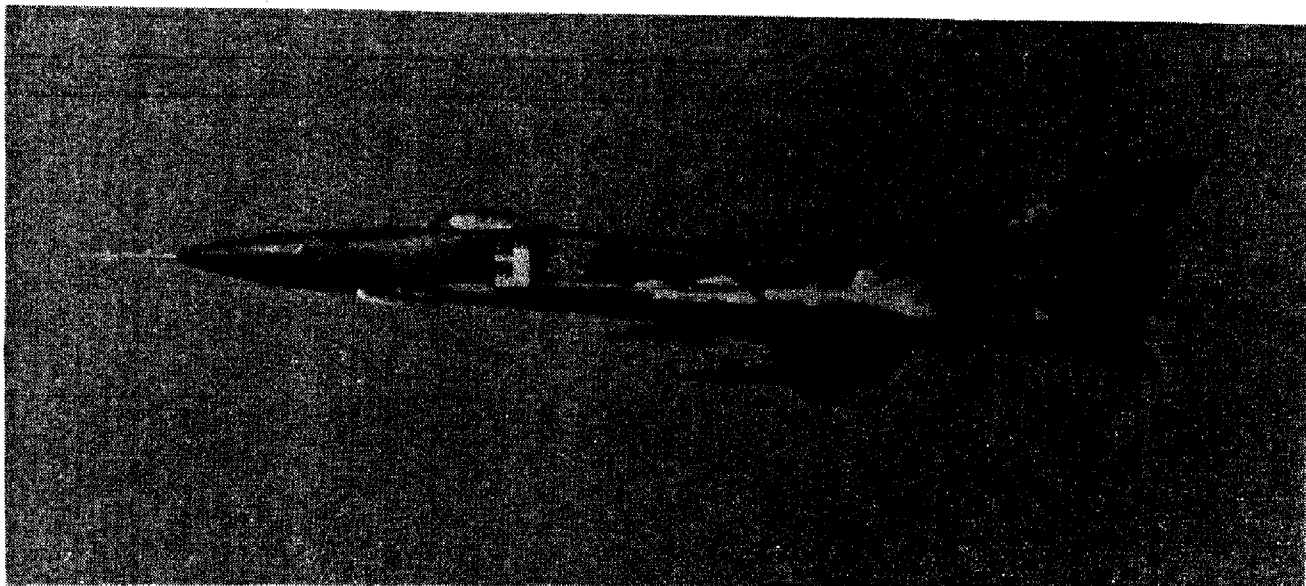

Foto 1: FLAGON-F uitgerust met zowel een IR- als SA-variant van de AA-3/ANAB en AA-8/APHID missiles.

Commentaar: Vliegtuigen die kunnen worden uitgerust met de ANAB zijn de FLAGON (zie foto 1) en de FIREBAR. Tot nu toe zijn de hierboven beschreven varianten alleen waargenomen op vliegvelden uitgerust met de FLAGON-F. De AA-3e en -f zijn waarschijnlijk ontwikkeld ter vervanging van de AA-3c (SA) en AA-3d (IR). De oudere versies AA-3a en -b zijn vrijwel volledig uitgefaseerd.

OFFENSIEVE LSK/NIEUWE WAPENSYSTEMEN/TRAINING/OEFENING/TAKTIEK

11. TASM-training bij GSFG-LSK. In Hoofdstuk II van ISAM 1/82 is een uitgebreid overzicht opgenomen van de Tactical Air-to-Surface Missiles (TASMs) die sinds 1972 in gebruik zijn bij de jabow- eenheden van de GSFG-LSK, alsmede over de tot dat tijdstip waargenomen trainingsactiviteiten en de daarbij ondervonden taktische en technische problemen. Uit de dit jaar gedane waarnemingen moet worden

afgeleid, dat de

- [REDACTED]
- a. jabowregiment TEMPLIN: AS-7 KERRY d.m.v. FITTER-H;
 - b. jabowregiment GROSSENHAIN: AS-9 d.m.v. FITTER-D;
 - c. jabowregiment FINSTERWALDE: AS-10 KAREN d.m.v. FLOGGER-D/J.

Foto 3: FITTER-H + ATOLL (2x), 57 mm Rx pods (2x),
AS-7 KERRY (2x).

Bij de jabowregimenten MIROW en NEURUPPIN kon geen accent op een bepaald wapen worden waargenomen; inzet betrof zowel de AS-7 als de AS-10 in ongeveer gelijke aantallen. Drie jagerregimenten (ZERBST, KOETHEN en JUETERBOG) oefenden - zoals reeds eerder werd waargenomen - uitsluitend met de AS-7 KERRY.

Foto 4:

Foto 4: FLOGGER- G met AS-7 KERRY en u/i pod.

Dit wapen wordt als vast bestanddeel van het wapenpakket voor de "secondary rôle" van de jagerregimenten aangenomen. Inzet/gebruik van andere typen TASMs wordt voor deze (jager-)regimenten niet verwacht. Voor wat betreft de jabowregimenten lijkt het niet waarschijnlijk dat inzet van bepaalde typen TASMs aan specifieke regimenten gebonden is, omdat dit de flexibiliteit duidelijk zou inperken. De geconstateerde accenten tijdens de training houden mogelijk meer verband met het test- en evaluatieprogramma, waarbij aan bepaalde regimenten een specifieke taak werd toegewezen.

13. Niettegenstaande het feit dat het test- en evaluatieprogramma schijnt te zijn voltooid, doen zich nog steeds problemen voor bij de inzet van TASMs, technische problemen die zowel op de wapens zelf als op het draagvliegtuig betrekking hebben, alsmede problemen t.a.v. de vaardigheden van de vliegers. Over het algemeen kan worden gesteld, dat $\pm$ 40% van de lanceringen uitloopt op een mislukking, om welke reden dan ook. Ter verduidelijking: in de

periode oktober 1977

periode oktober 1977 tot juli 1980 bleek 65% van de AS-7 lanceringen en slechts 41% van de lanceringen van de AS-10 effectief. Opmerkelijk is verder, dat bij alle regimenten ongeveer 1/3 van de vliegers aan de TASM-training deelneemt, waarschijnlijk diegenen die behoren tot het eerste (best getrainde en meest ervaren) squadron.

14. Naar verwachting zal de toepassing van TASM's nog verder toenemen. Door de uitgebreide inzet van gevechtshelikopters in de ground-support (CAS-)rol, zullen jabo's steeds meer vrijkomen voor het uitvoeren van de counter-air en interdictietaak meer in de diepte. Het hebben van een stand-off capability tegen de steeds moderner wordende NAVO LVD-middelen lijkt hiertoe noodzakelijk. In deze richting wijst ook de ontwikkeling en mogelijk reeds de ingebruikname van de nieuwe AS-11 en AS-12 - TARMs - Tactical Anti Radiation Missiles, met een geschat bereik van resp. 50-150 km en 30 km. Genoemde TARMs zijn bij de GSFG-LSK echter nog niet vastgesteld.

15. Ter toelichting wordt in onderstaande tabel een overzicht gegeven van de hier beschreven ASM's:

16. Laser-geleide

-
- 1) MCLoS = Manual Command to Line of Sight.
 - 2) SACLÖS= Semi-Active Command to Line of Sight.

16. Laser-geleide bom: GB-1.

Commentaar: In juli 1983 is voor de eerste maal de inzet van een laser-geleide bom in de DDR waargenomen. Aangenomen wordt dat dit wapen kan worden ingezet door de FLOGGER, de FITTER en de FENCER.

17. HIND ingezet bij surveillance-activiteiten tegen VS-schip.

Op 22 augustus voerden HINDs surveillance-operaties uit tegen het USS BADGER, dat in de Japanse Zee voer. Mogelijke aanleiding tot deze activiteiten ware de operaties, die door de "Light Airborne Multi Purpose System" (LAMPS)-helikopter van het Amerikaanse schip werden uitgevoerd. Dit was de eerste inzet van de HIND in acties tegen Amerikaanse vliegtuigen en schepen, die opereren nabij de territoriale wateren van de USSR.

Commentaar: De bewapening van de HIND - o.m. het 12.7 mm GATLING GUN en 57 mm raketten - is geschikt om met succes vijandelijke helikopters aan te vallen. De snelheid van de HIND t.o.v. de LAMPs helikopters staat de HIND toe "rear hemisphere attacks" uit te voeren. Bovendien kan de HIND 's nachts en tijdens slecht weer vliegen. In de "Forward Area" opereert de HIND in het kader van "border surveillance"-missies eveneens in de "Air-to-Air rôle". Air-to-Air"-training maakt - alhoewel in zeer beperkte mate - onderdeel uit van het JOP. Zie eveneens paragraaf 18.

18. Mogelijk HIND-E uitgerust met AA-8 APHID. Volgens een onbevestigd bericht zouden op MAHLWINKEL (DDR) 6 HINDs-E zijn waargenomen, uitgerust met vier AA-8/APHID lucht-lucht geleide wapens.

Commentaar: Het regiment MAHLWINKEL, evenals die van WEIMAR-NOHRA en STENDAL, oefenen regelmatig in een "Air-to-Air"-rol (zie tevens paragraaf 17). De aanvulling met lucht-lucht geleide wapens in het wapenpakket van de HIND moet dan ook in dit kader worden gezien of hier sprake is van een aantal helikopters dat speciaal in deze rol wordt ingezet, danwel dat iedere HIND zal worden uitgerust met

lucht-lucht

lucht-lucht geleide wapens moet worden afgewacht. Mogelijk is de aanwezigheid op MAHLWINKEL een reactie op de grote dreiging die uitgaat van de westerse helikopters van het type COBRA of APACHE.

19. Nieuwe SU-24/FENCER-variant: "MOD NOSE FENCER". Een gemodificeerde FENCER-versie, aangeduid als "MOD NOSE FENCER", is gerapporteerd nabij de vliegtuigfabriek in NOVOSIBIRSK. In totaal werden 15 vliegtuigen van dit type waargenomen. Het toestel is eveneens gesignaleerd op het Vliegveld VORONEZH, waar de operationele conversie-training plaatsvindt. Begin mei 1983 werden twee "MOD NOSE FENCERs" gezien op het Vliegveld CHERNYAKHOVSK.

20. De nieuwe versie onderscheidt zich van andere FENCER-typen door een tussenstuk aangebracht tussen de neusradome en de canopy, waardoor de romp met 0.7 m is verlengd. Tevens zijn de vleugels voorzien van een dwars-stroom schot (zgn. "fence"). Dit is een stuk opstaande beplating aangebracht boven op de vleugels ter geleiding van de luchtstroom.

Commentaar: Het grote aantal waargenomen vliegtuigen, alsmede de aanwezigheid op VORONEZH, doet vermoeden dat de "MOD NOSE FENCER" in productie is genomen, en dat een operationele in dienst stelling op korte termijn plaatsvindt. De rol van deze gemodificeerde FENCER is nog onbekend. Het tussenstuk zou kunnen dienen om EO-uitrusting, camera's of aan wapens gerelateerde systemen onder te brengen.

LSK ALGEMEEN

21. Nieuwe NAVO codenamen SAMs. Aan het SA-13 missile is de NAVO-codenaam "GOPHER" toegewezen. De SA-13 is een tactisch LVD-wapen voor korte afstand en zeer lage hoogte. Dit mobiele systeem opereert op dezelfde wijze als de SA-9 in een "mixed weapon battery". Voor nadere informatie wordt verwezen naar de MC 261/C en het terzake gestelde in ISAM-publikaties.

22. Aan het SA-11 missile is de NAVO-codenaam "GADFLY" toegewezen. Zie voor verdere informatie ook para 6 van dit hoofdstuk.

23. Sowjet helikopter-ontwikkelingen. Een nieuwe Sowjet helikopter, NAVO-codenaam: "HOKUM", is onlangs waargenomen nabij Moskou. Deze helikopter heeft een gestroomlijnde romp, met een rotorsysteem gelijkend op dat van de HELIX. Opvallend is voorts het feit dat deze helikopter is voorzien van twee 6.5 m lange vleugels, waarschijnlijk t.b.v. het meevoeren van bewapening (verg. HIND). De HOKUM is beproefd in Afghanistan en is mogelijk een prototype van een nieuwe gevechtshelikopter. Wellicht kan deze helikopter worden ingezet als gevechtshelikopter voor gebruik bij de Marine LSK of als tegenhanger van de in ontwikkeling zijnde gevechtshelikopter MI-28. Het is voorts niet ondenkbaar dat de HOKUM een interim-ontwerp betreft in een ontwikkelingsprogramma op lange termijn.

24. BEAR-ontwikkelingen

24. BEAR-ontwikkelingen. Het "Air Standardisation Coordinating Committee" (ASCC) heeft bepaald dat gemodificeerde BEARs-B/C voortaan worden aangeduid als BEAR-G en de nieuwe BEAR-variant als BEAR-H. De BEAR-G is geschikt gemaakt voor het meevoeren van het AS-4/KITCHEN ASM, terwijl de ongemodificeerde BEARs-B/C zijn uitgerust met de AS-3/KANGAROO (zie ook ISAM 10/82). De BEAR-G heeft i.p.v. een "tail gun turret" een grote "electronics pod" en verder zijn aan de rechter voor- en achterzijde van de romp kleine uitsteeksels zichtbaar.

25. Aangenomen wordt dat de BEAR-H geen ASW-uitrusting of -functie heeft en dat alle waargenomen BEARs-H nieuw geproduceerde toestellen zijn. De BEAR-H heeft dezelfde "high lift wing section" als de F-variant, maar de romplengte is normaal en niet zoals bij de F-variant vier en een halve meter verlengd. Net zoals sommige BEARs-F heeft de H-variant twee "air scoops" en twee "rail antennas" boven op de romp. Tenslotte bevindt zich nog een kleine radome onder de neus, zoals onder de BEAR-B. Op het kielvlak is géén pod gemonteerd zoals bij sommige BEARs-F. De "weapons-bay" van de F-variant is ongeveer even groot als die van de BEAR-A.

Commentaar: Naar verwachting zal de BEAR-H worden ingezet als lanceerplatform voor het nieuwe "long range cruise missile", de AS-X-15 (zie ook ISAM 2/83). Ook zullen waarschijnlijk andere typen ASMs en bommen meegevoerd kunnen worden.

ELECTRONISCHE OORLOGVOERING

26. "Meaconing" waargenomen bij de Oostduitse grens. Onlangs is door misleiding ("meaconing") van de navigatieapparatuur een Amerikaans vliegtuig van zijn vastgestelde route afgeweken. Tijdens het updaten van het inertial navigatiesysteem verifieerde de bemanning de navigatie d.m.v. kanaal 124 bij BRUNKENDORF (BRD) en ontdekte genoemde fout. Deze afwijking werd bevestigd door GCI operators. Na overschakeling op een ander kanaal kon de missie zonder verdere incidenten worden voortgezet.

27. Gelijktijdig werden door een ander vliegtuig twee TACAN-zenders op kanaal 124 ontvangen en gelocaliseerd. De ene in de buurt van BRUNKENDORF, terwijl de andere zender werd gelocaliseerd in Oost-Duitsland, 30 km zuidelijker, op positie 32U PD 7153. Deze laatste zender had een groter vermogen dan BRUNKENDORF. Er zijn geen aanwijzingen voor een vaste opstelling, waar zich dergelijke elektronische apparatuur bevindt nabij deze positie. De dichtsbijzijnde navigatiefaciliteiten bevinden zich op Vliegveld STENDAL, 12 km verder. De misleidende TACAN-zender lijkt dus mobiele apparatuur te zijn geweest, nabij de positie 32U PD 7153 opgesteld.

28. Het is bekend dat de GSFG in het bezit is van TACAN-jamming apparatuur. Uit recente ELINT (Berlijn en omgeving) is gebleken dat met genoemde apparatuur door betreffende frequenties kan worden "gesweept" en op elk gewenst kanaal kan worden gestopt. De STOVE PIPE, naar alle waarschijnlijkheid een TACAN-jammer, wordt door EOV-onderdelen in SCHOENEWALD Army Barracks 281 en STAHNSDORF Army Barracks SIEGFRIED 282, beide bij West-Berlijn, gebruikt.

Commentaar: Dit

Commentaar: Dit incident is mogelijk een opzettelijke test geweest van Sowjet meaconing-apparatuur. Met dergelijke meaconing dient ook in de toekomst ernstig rekening te worden gehouden.

29. EMP. Door de Sowjets wordt sinds geruime tijd het effect van - alsmede de bescherming tegen - EMP bestudeerd. Onder andere worden hiertoe test-opstellingen gebruikt, aanwezig in electronica- en vliegtuigfabrieken. Ook bestaan EMP simulatoren, op circa tien test-centra aanwezig ten behoeve van het testen van complete wapensystemen. Uit recente informatie is gebleken dat in het kader hiervan onlangs - als eerste - de kwetsbaarheid van een FLOGGER is gemeten. Deze beproeving heeft plaatsgevonden op Vliegbasis TURAKOVO. Naar verwachting zullen ook andere vliegtuigtypen, welke kunnen worden ingezet onder nucleaire condities, dergelijke beproevingen ondergaan.

STRATEGISCHE RAKETTROEPEN

30. ICBM-ontwikkelingen. De nieuwe, kleine ICBM, waarmee tot nu toe drie succesvolle lanceringen zijn uitgevoerd, heeft de codenaam SS-X-25 gekregen (zie ook de ISAMs 5/83 en 6/83). De Sowjets hebben overigens verklaard dat dit ICBM, met z'n startgewicht van ca. 45.000 kg, een gemoderniseerde versie is van de SS-13.

RUIMTEVAART-ONTWIKKELINGEN

31. Het Sowjet Anti-Satelliet (ASAT) systeem. Volgens recente informatie beschikken de Sowjets over een ASAT systeem, momenteel bestaande uit 22 conventionele "satellite-killers". Hierbij wordt gebruik gemaakt van zware, maar goed manoeuvreerbare satellieten die als onderscheppers fungeren en gelanceerd worden met behulp van een SS-9 raket. Het eigenlijke richten op het doel geschiedt door middel van radar en/of infra-rood sensoren. De lading zou bestaan uit een soort hagelkorrels. Dit systeem bestrijkt slechts de satellieten die zich in een lagere baan om de aarde bevinden, (zoals verkennings- en surveillance-satellieten). De "early warning" en communicatiesystemen, die in een geosynchrone baan zijn gestationeerd, lopen derhalve momenteel geen gevaar.

32. Aangenomen wordt dat per 6 uur één ASAT-wapen kan worden gelanceerd. Hoewel het systeem als operationeel wordt aangeduid, heeft het toch enige beperkingen, hetgeen uit enkele proefnemingen is gebleken (een aantal onderscheppingen in de laatste fase mislukt). Naast deze experimenten is ook van belang de succesvolle koppeling in 1981 van het COSMOS 1267 ruimtevaartuig aan het SALYUT-6 ruimte-station. Men neemt aan dat de COSMOS 1267 is voorzien van "Miniature Homing Vehicles" (HMV), die ASAT aanvallen kunnen uitvoeren. Aan deze MHVs wordt evenwel geen operationele capaciteit toegedacht, doch veeleer worden ze beschouwd deel uit te maken van een onderzoek-programma.

33. De eerste proeven met een conventioneel type ASAT vonden plaats in 1967, na een aanvankelijke proefneming met een nucleair systeem in het uiterste gedeelte van de atmosfeer. Deze test betrof het EMP effect van een nucleaire explosie, waardoor satellieten zouden kunnen worden vernietigd of in ieder geval verblind. Het

nadeel van nucleaire

nadeel van nucleaire ASAT systemen is echter dat deze een niet-onderscheidende werking hebben, d.w.z. dat de kans groot is, dat naast het doel ook andere satellieten de gevolgen van de aanval zullen ondervinden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het ASAT-programma van de SU is beperkt tot niet-nucleaire systemen.

34. Naast de onderschepping van satellieten moet er ook rekening mee worden gehouden, dat de SU methoden onderzoekt om satellieten in de hogere banen te storen. Duidelijke indicaties in deze richting ontbreken echter tot op heden. Tenslotte dient rekening te worden gehouden met de Sowjet-ontwikkeling van een nieuwe generatie ASAT-systemen, bestaande uit ruimte-laser wapens met een "multi-kill" capaciteit (zie ISAM 6/83).

Commentaar: Tot op heden is de SU de enige natie, welke beschikt over een operationeel ASAT-systeem. Eerst in de loop van dit jaar zullen door de VS ASAT-beproevingen worden gestart (m.b.v. F-15 vliegtuigen, voorzien van VOUGHT anti-satelliet raketten). Aanvaarding van het in augustus 1983 door de Sowjets voorgestelde moratorium t.a.v. het testen van ASAT wapens in de ruimte zou de Sowjet voorsprong vastleggen.

Foto 5:

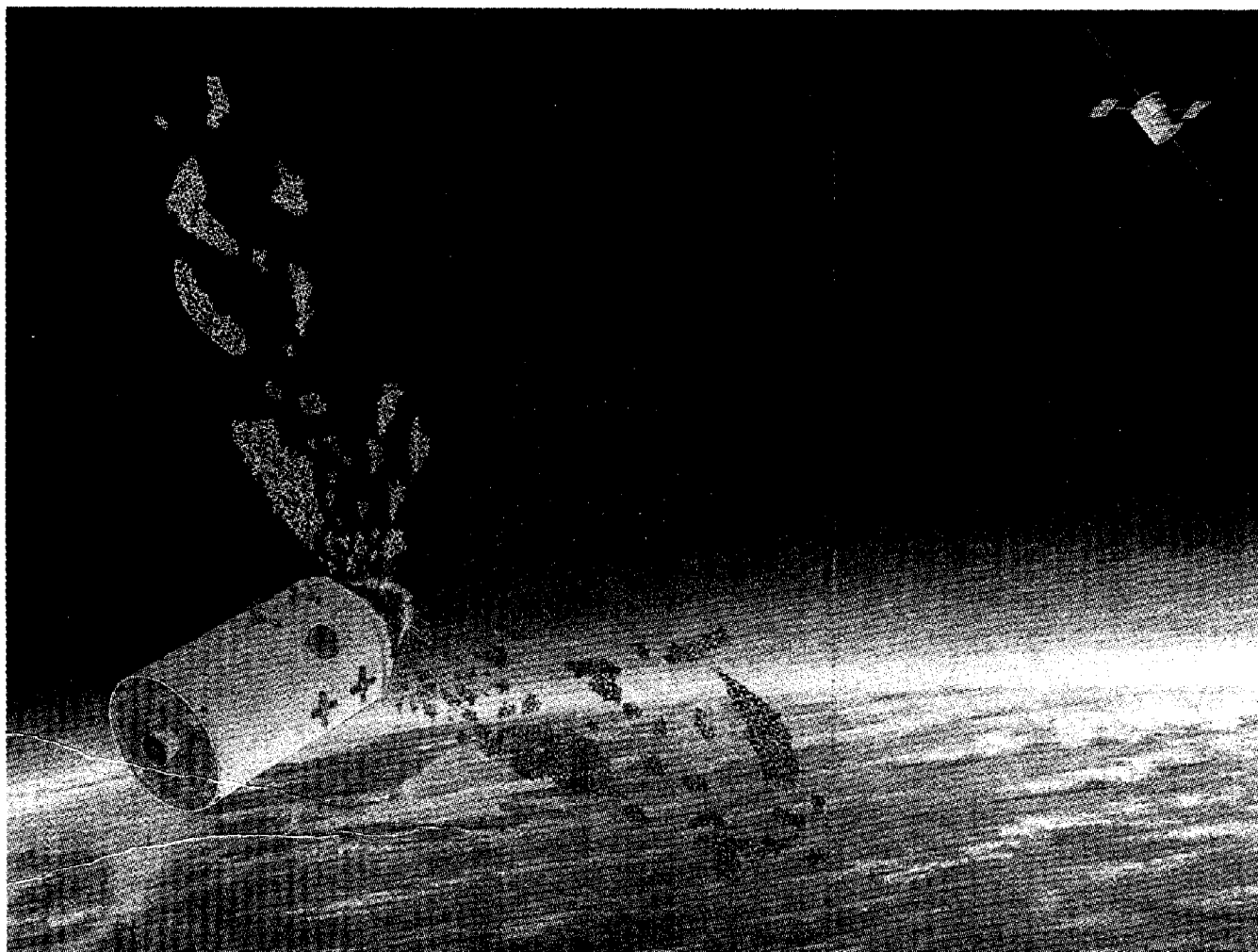

Foto 5: Artist impression van een Sowjet ASAT-wapen.

Foto 6:

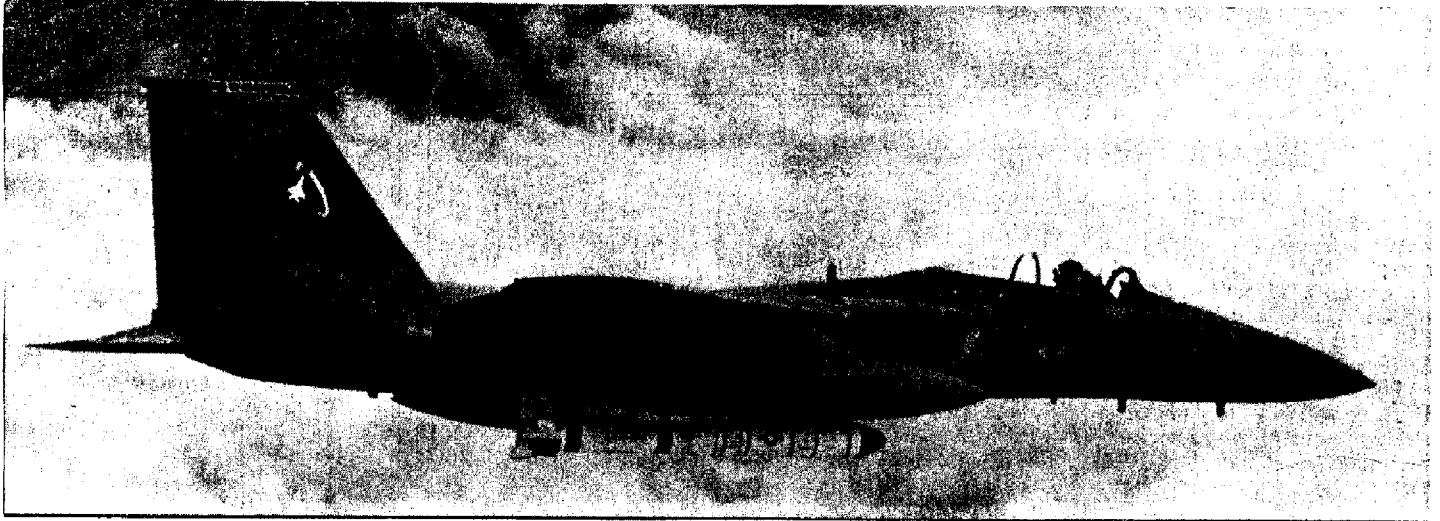

Foto 6: F-15 met VOUGHT anti satelliet raket.

BURGERLUCHTVAART

35. Ontwikkelingen op het gebied van verkeersvliegtuigen: IL-96(?) en TU-204. Mede naar aanleiding van publikaties in de Sowjet pers is de ontwikkeling van twee nieuwe verkeersvliegtuigen onderkend: de IL-96(?) en de TU-204. Door het beschikbaar komen van "high-bypass ratio" turbofan motoren met voldoende vermogen (in de 20t klasse, zie ISAM 5/83, blz. V.2 e.v.) is de weg vrij gemaakt voor de bouw van deze nieuwe "wide-body" vliegtuigen.

36. Ten aanzien van de IL-96(?) valt uit de gegeven beschrijvingen op te maken dat dit vliegtuig veel overeenkomst vertoont met de Amerikaanse TRISTAR en de DC-10. Dit geldt voor zowel de (geschatte) capaciteiten als het uiterlijk (zie bijlage A voor een tekening van de IL-96(?)).

- a. Uit de grotere spanwijdte in vergelijking met de IL-86 valt af te leiden dat de IL-96 mogelijk is uitgerust met een super kritische vleugel. Deze vleugel was reeds voor toepassing bij de CAMBER aangekondigd, echter realisatie hiervan bleek niet haalbaar.
- b. Alhoewel enige aanwijzingen erop duiden, is de designator IL-96 (nog) niet geconfirmeerd.

c. Hoogstwaarschijnlijk

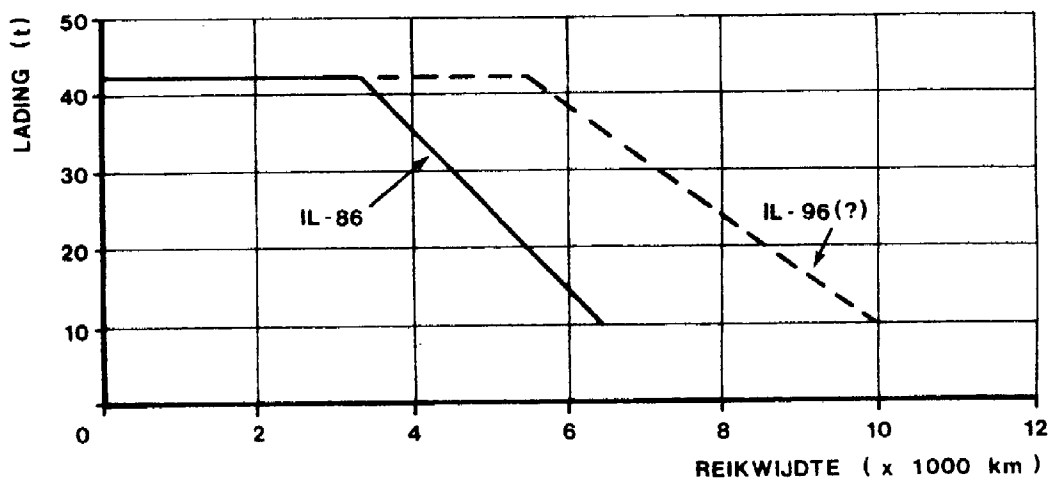
Foto 5: Artist impression van een Sowjet ASAT-wapen.

Foto 6:

- c. Hoogstwaarschijnlijk is de IL-96(?) een driemotorige versie van de IL-86 (zie ISAM 12/82, blz. I.6), waarvoor onderstaande (geschatte) gegevens, worden gehanteerd:

Voortstuwing	: 3x 22.500 KgP
Spanwijdte	: 55-60 m
Lengte	: 59,5 m
Hoogte	: 15,8 m
Vleugeloppervlak	: 380 m ²
Gewicht, leeg	: 130 t
Gewicht, max. brandstof	: 110 t
Gewicht, max. lading	: 42 t
Gewicht, max. take-off	: 250 t
Kruissnelheid	: 900 km/u
Reikwijdte, max. lading	: 5.500 km
Reikwijdte, max. brandstof	: 10.000 km

- d. De hier weergegeven grafiek (figuur 1) toont de geschatte lading-reikwijdte verhouding van de IL-86 en de IL-96(?):

Figuur 1: Geschatte lading-reikwijdte verhouding van de IL-86 en de IL-96(?).

Het begin van

Het begin van de serieproductie van dit lange afstands verkeersvliegtuig, de IL-96(?) heeft een geschatte capaciteit van 350 passagiers, wordt verwacht in 1985/1986.

37. De aanduiding TU-204 wordt gehanteerd voor een nieuw verkeersvliegtuig voor de middellange afstand. In een interview, maakte Andrej A. Tupolev (hoofd van het TUPOLEV constructiebureau) gewag van de constructie "van een nieuw vliegtuig, dat 200 passagiers over een afstand van 3.000 km kan uitvoeren":

- a. De TU-204 wordt gezien als opvolger van de TU-154/CARELESS ter overbrugging van het gat tussen de YAK-42/CLOBBER en de IL-96(?).
- b. Aan de hand van de vrijgegeven data (200 passagiers over een afstand van 3.000 km) en de beschikbare nieuwe turbofan (22.500 KgP) kan worden aangenomen dat de TU-204 vergelijkbaar is qua afmetingen, gewicht en prestaties met de AIRBUS/A-310.
- c. Naar verwachting zal de TU-204 niet voor 1986/1987 in gebruik worden genomen.

OVERIGE GEBIEDEN

38. Korte impressie Iraanse luchtmacht. De verbetering bij de Iraanse luchtmacht v.w.b. de operationele inzetbaarheid van de gevechtsvliegtuigen heeft zich gehandhaafd, dankzij een voortdurende aankoop van reserve-delen in diverse landen (o.a. Israël, Z-Korea, Pakistan, Spanje, VR-China). De hoofdtak is nog steeds de luchtverdediging, speciaal in het N-deel van de Perzische Golf, teneinde de Iraakse heli-aanvallen op schepen te stoppen. Versterkingen daarvoor zijn verplaatst naar BUSHAR en AGHARY. Schepen die naar BANDAR KHOMEINI gaan, staan op het laatste deel van hun traject ongeveer één uur bloot aan de dreiging van Iraakse heli-aanvallen. Derhalve worden door de Iraanse luchtmacht vele sorties per dag in deze regio gevlogen. De laatste paar weken hebben geen heli-aanvallen op schepen meer plaatsgevonden.

39. Bij de laatste operaties "VAL FAJR 2 en 3"*) werd de luchtsteun aan de grondtroepen uitgevoerd door helikopters, sporadisch geassisteerd door F-4s en F-5s. Nog steeds bestaan er geen indicaties of bevestigingen m.b.t. de levering van de 40 F-6 vliegtuigen en helikopters uit China via N-Korea. Er gaan geruchten dat de levering mogelijk direct uit China zal plaatsvinden (zonder adviseurs en technici?). Het geheel blijft onduidelijk.

40. Vooral in de luchtmacht, speciaal bij het "key"-personeel, bestaat een grote mate van ontevredenheid en onrust, ook mede door de arrestaties van de laatste tijd. Eén en ander komt duidelijk naar voren door de toename van "defectors" (vooral piloten). Op 10 juli 1983 is nog een Iraanse piloot (met F-5) uitgeweken naar VAN (Oost-Turkije) en heeft politiek asiel gevraagd voor de USA.

41. Libische LSK

*) NB: Resp. aanvang 22 juli en 30 juli j.l.

41. Libische LSK in Tsjaad. Na de eerdere inzet van gevechtsvliegtuigen lijken de Libische LSK zich thans te beperken tot het uitvoeren van verkenningsmissies. Ter verdediging van haar steunpunten in N-Tsjaad heeft Libië een onbekend aantal luchtverdedigingsmiddelen overgebracht w.o. ZSU-23/4, SA-6 en SA-9.

42. In bijlage B is de Libische slagorde aangegeven in N-Tsjaad en op de zuidelijke Libische velden KUFRA en SABHA. Deze gegevens dateren van 23 augustus j.l. en behelzen géén transportvliegtuigen.

43. SA-6 in Syrië. Onlangs werden, op onderstaande foto weergegeven SA-6 missile containers in Syrië waargenomen. Uit de opschriften blijkt dat het hier gemodificeerde export-versies van GAINFUL missiles betreft.

Commentaar: De gemodificeerde GAINFUL (NATO-aanduiding SA-6B), met een verbeterde capaciteit tegen langzaam vliegende vliegtuigen en helikopters, is kennelijk in Syrië ingevoerd.

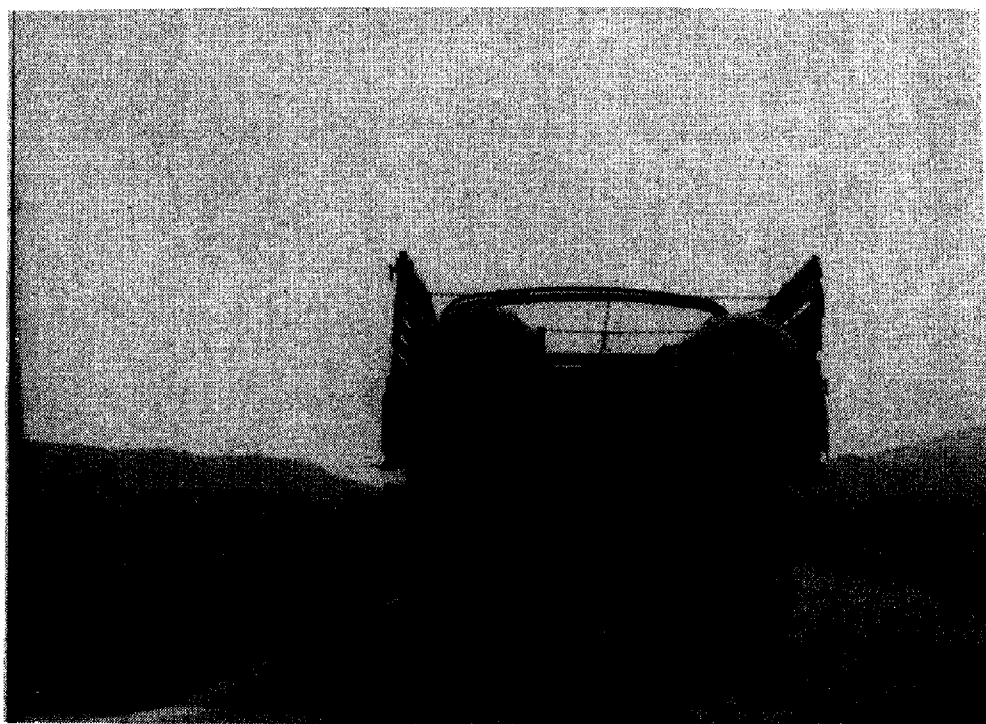

Foto 7: SA-6 missile containers (gemodificeerde GAINFUL)

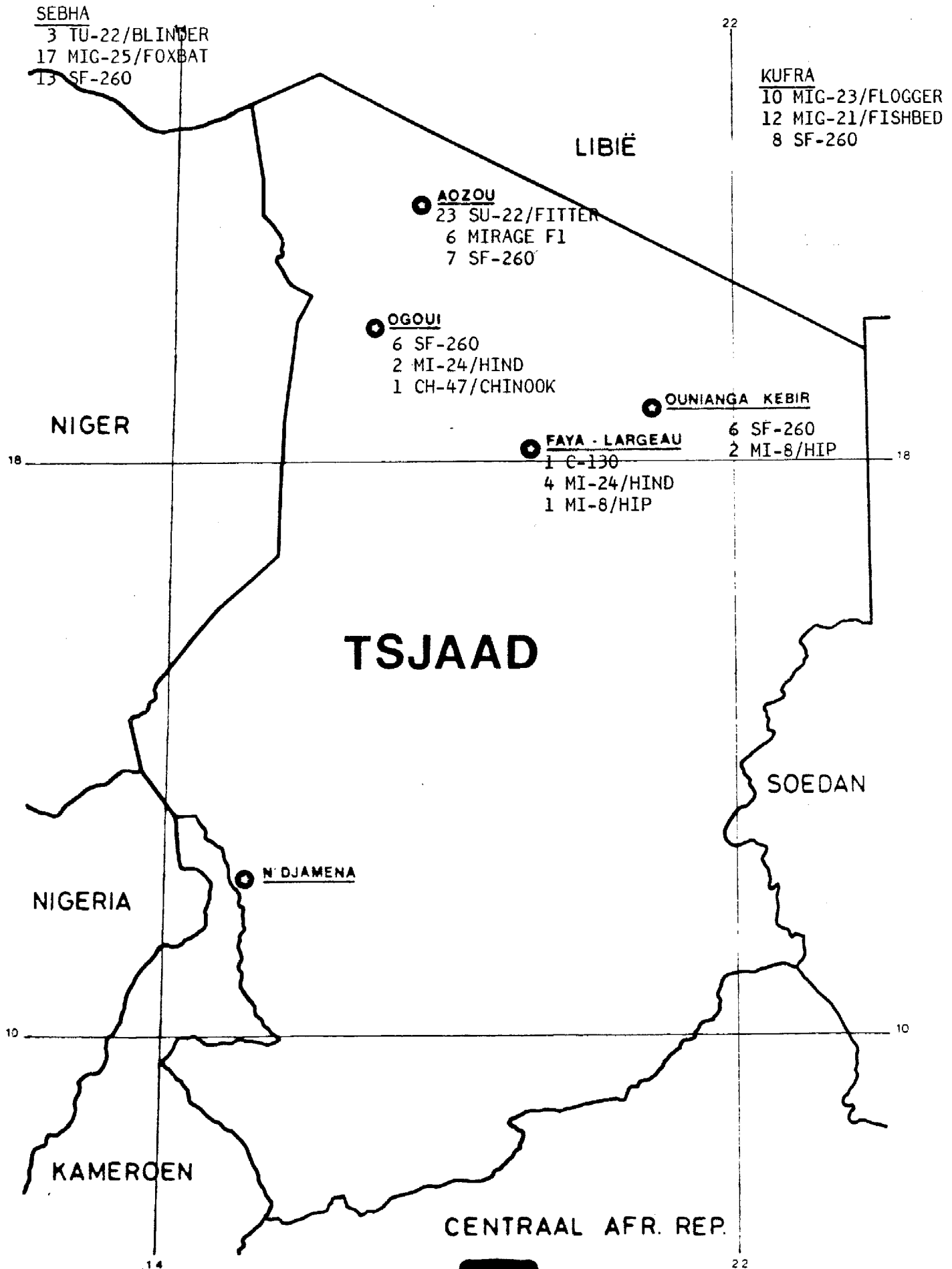
44. Afghanistan. Begin augustus voerden Afghaanse gevechtsvliegtuigen een aanval uit op het Iraanse dorp Qaraqatuk, hetgeen een hevig Iraans protest tot gevolg had. Geëist werd dat officieel excuus zou worden aangeboden, dat de betrokken vliegers zouden worden gestraft en de schade zou worden vergoed.

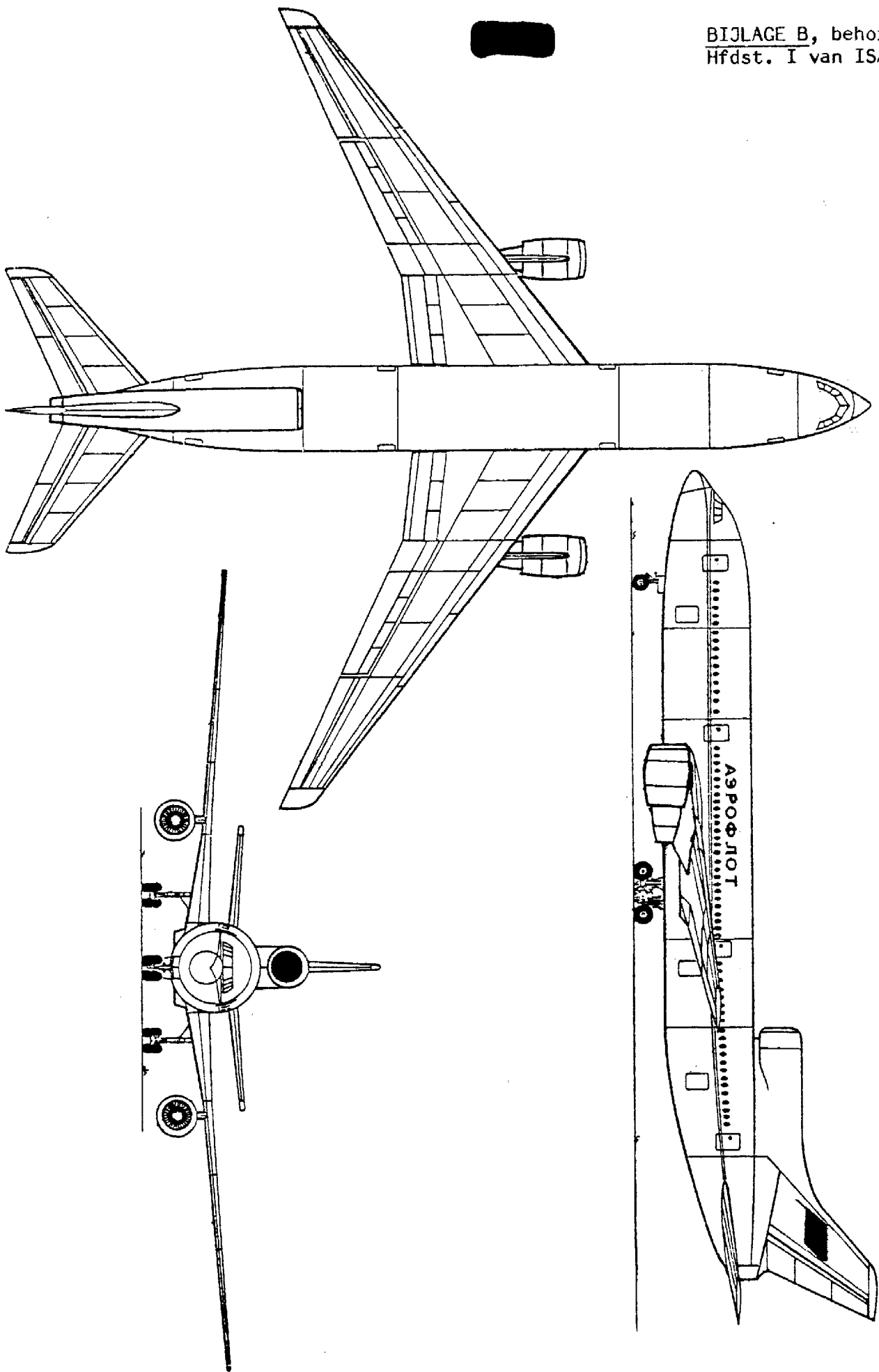
Commentaar;

Commentaar: Mogelijk heeft de Sowjet-Unie de Afghaanse luchtaanval geautoriseerd om Teheran te wijzen op mogelijke konsekventies van haar steun aan de Afghaanse rebellen. Verwacht wordt dat het Khomeini regime niettemin zal doorgaan met hulpverlening aan de opstandelingen in de westelijke en centrale provincies van Afghanistan.

LIBISCHE LSK IN TSJAAD

BIJLAGE A, behorende t
lfdst. I van ISAM 8/83

[REDACTED]

HOOFDSTUK II - ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN WP-DRONES

INLEIDING

1. Bij de WP-strijdkrachten zijn op dit moment drie typen drones in gebruik, t.w. de DR-2, DR-3 en een in Hongarije en Bulgarije ontwikkelde drone zonder nadere aanduiding. Daarnaast is een vierde drone onderkend, NATO-codenaam DR-X-4, die naar verwachting in het midden van de tachtiger jaren in gebruik wordt genomen.
2. WP-drones vervullen vnl. verkenningstaken, zowel strategische- als tactische verkenning, in de ruimste zin van het woord. Voorzover bekend zijn tevens minimaal 3 drones in gebruik als "target drone". Deze laatste categorie wordt in dit hoofdstuk niet in beschouwing genomen.

SYSTEEMBESCHRIJVINGEN EN WERKWIJZE

3. DR-2. De DR-2 is een drone t.b.v. strategische verkenning en is sinds 1970 in gebruik. Dit type is uitgerust met een delta-vleugel, heeft een lengte van ongeveer 25 m en een spanwijdte van 8 m. De DR-2 wordt voortgestuwd door een turbojet motor. Het model heeft een reikwijdte van plm. 800 km en vliegt daarbij op een hoogte variërend tussen 30.000 en 90.000 voet. De maximum snelheid bedraagt Mach 2.5.

4. Omtrent werkwijze en organisatie van het DR-2 systeem is d.z.z. niets bekend. De afgelopen vijf jaar is geen activiteit van dit systeem waargenomen. De huidige status is onbekend, echter aangenomen wordt dat de DR-2 nog in operationeel gebruik is.

5. DR-3. [REDACTED]

Foto 1: Transport- en

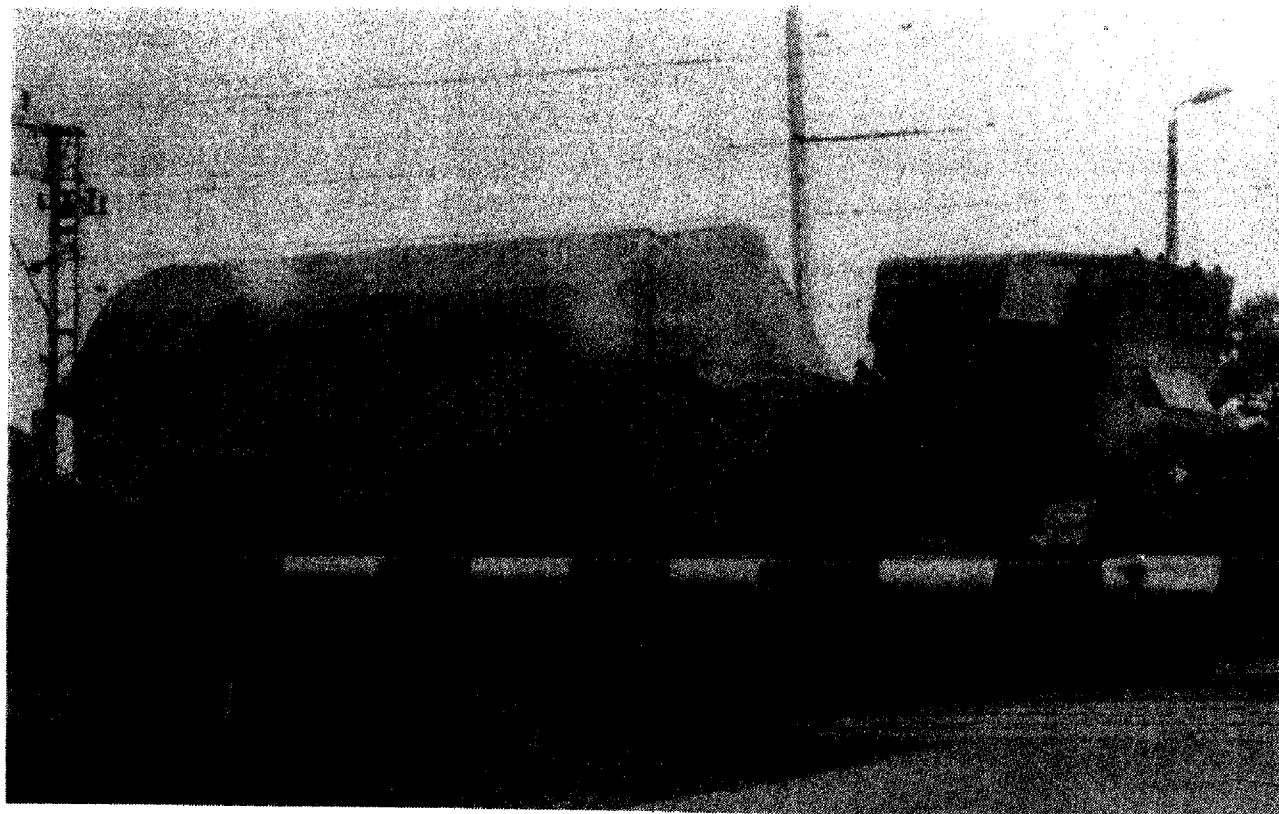

Foto 1: Transport- en lanceervoertuig van het DR-3 systeem.

8. Twee tot drie

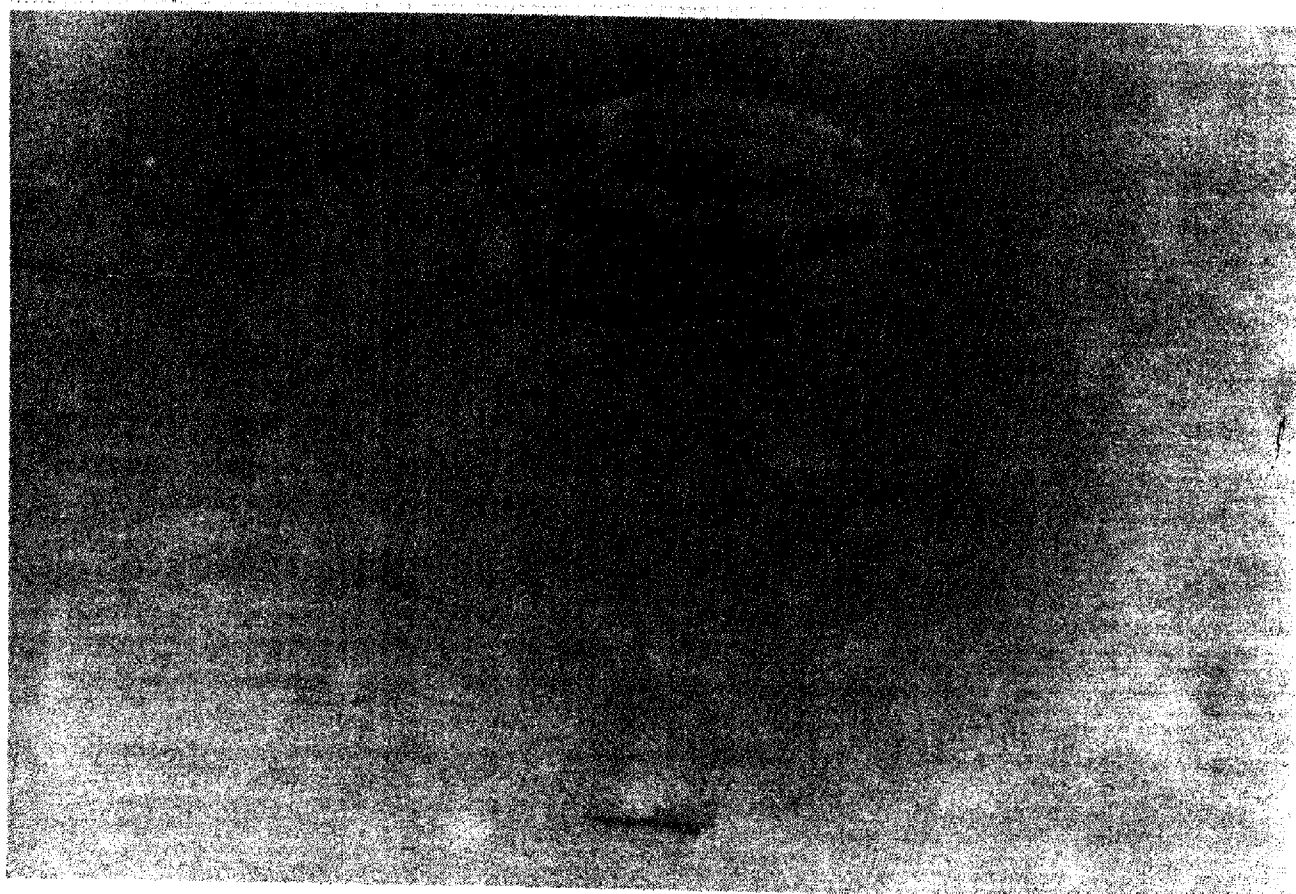

Foto 2: DR-3 drone hangend aan de "recovery-chute"

Foto 3: Landing

Foto 3: Landing van de DR-3 in het oefengebied
WITTSTOCK (DDR).

Foto 4: Container

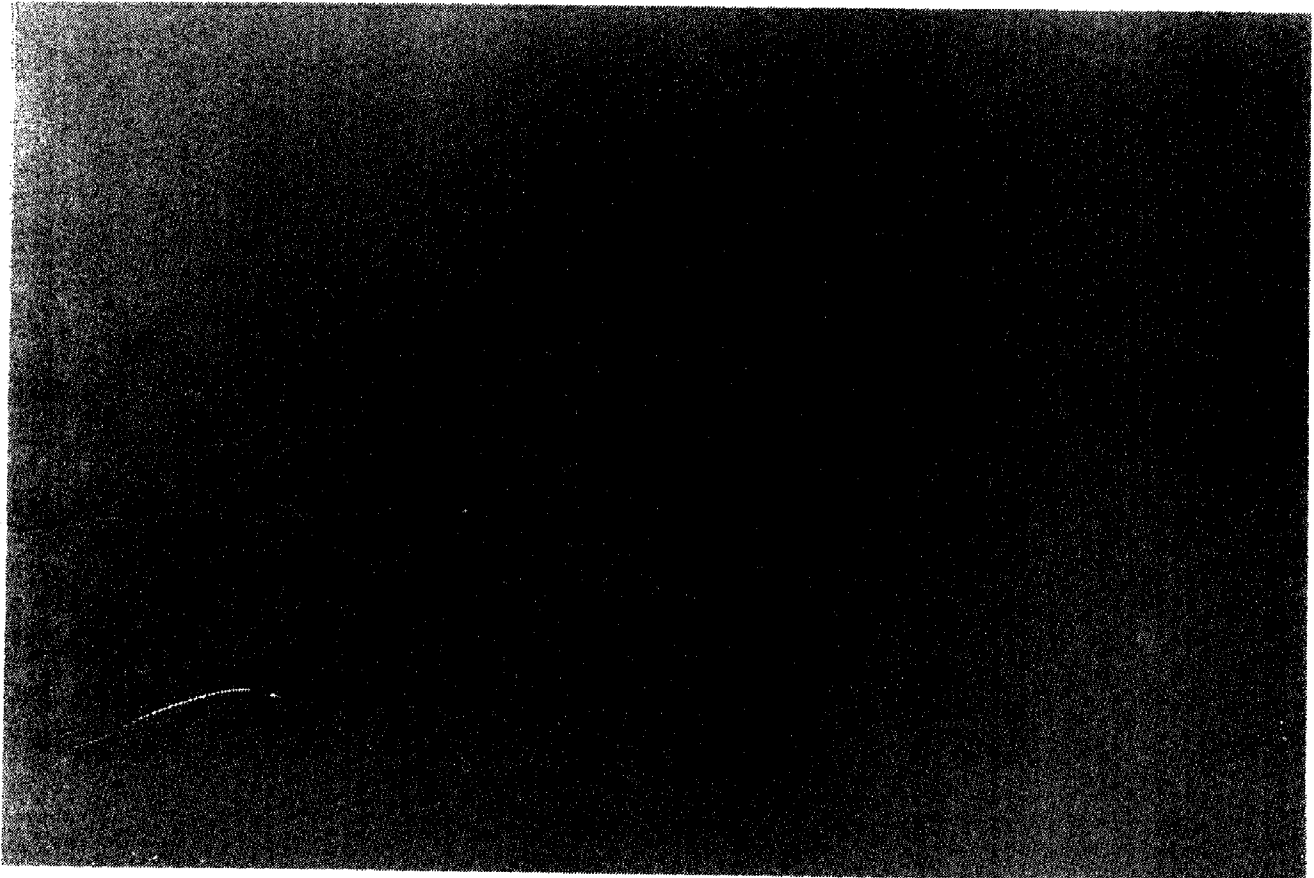

Foto 4: Container met verkenninggegevens na
separatie.

Foto 5: De container

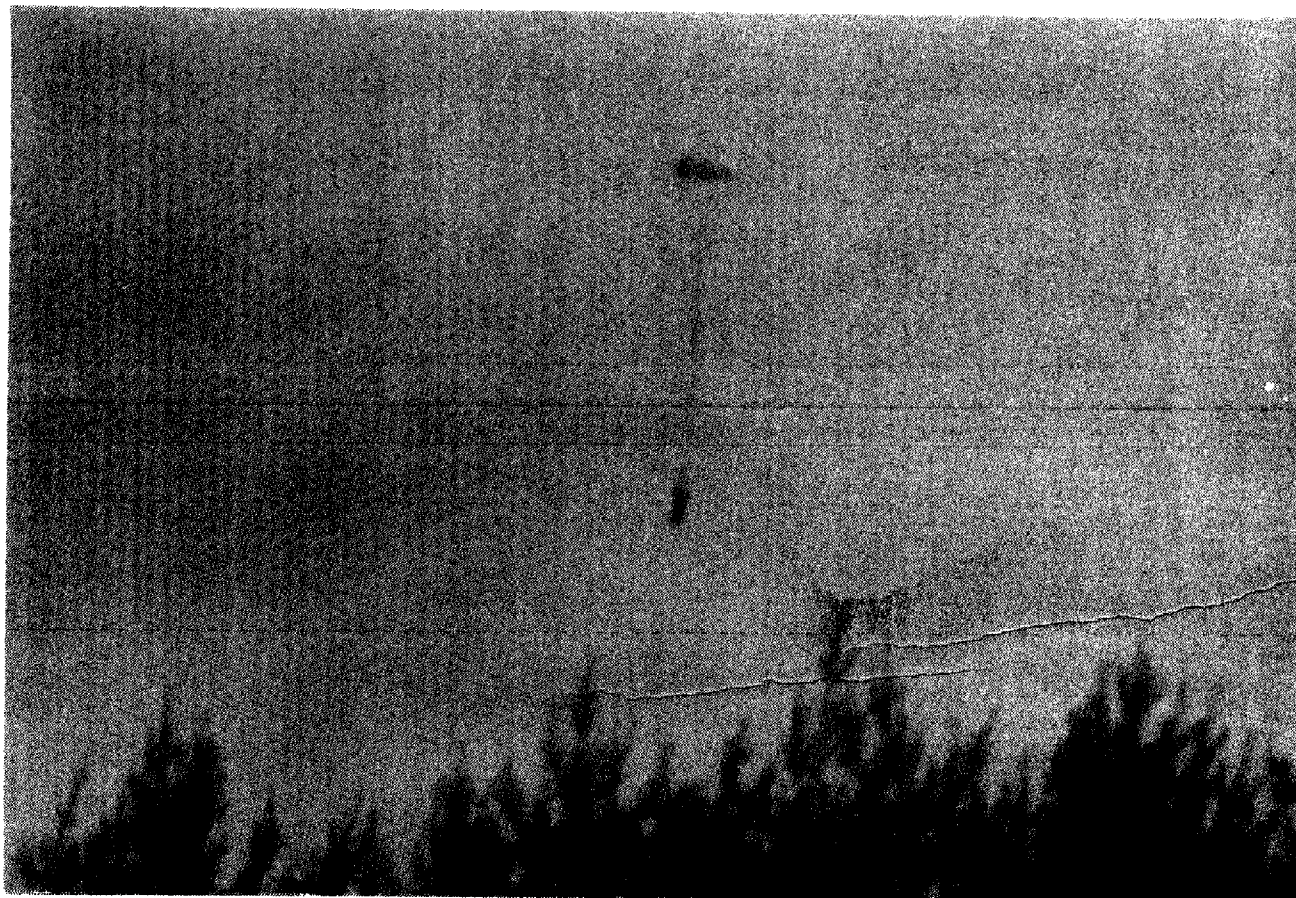

Foto 5: De container, even voor de landing.

9. Met name in het afgelopen halfjaar is een levendige activiteit waargenomen van vluchten met de DR-3. Slechts een enkele keer verloopt de missie ongunstig, waarbij de drone afwijkt van de geprogrammeerde vlucht. Afwijkingen tot meer dan 50 km zijn gesignaleerd. In voorkomend geval rapporteert het begeleidende vliegtuig de afwijking en wordt een zoekactie gestart door één of meerdere helikopters; deze bergen de drone.

10. Naar verwachting is een actie-radius van 90 km, gemeten vanaf de lanceerpositie, realistisch. Op deze wijze is het mogelijk dat een "line of sight" van de drone naar de lanceerpositie kan worden gehandhaafd. Het is zeer wel mogelijk dat het pakket sensoren ook een TV-camera kan omvatten, i.p.v. of naast fotocamera's. Aldus beschikt het DR-3 systeem over een "real time" verkenning-capaciteit.

11. Naast het gebruik van de hierboven beschreven drone in de Sowjet-Unie en de DDR zijn eveneens waarnemingen gedaan van vluchten in Tsjechoslowakije. Deze worden uitgevoerd in het oefengebied MIMON onder begeleiding van FISHBEDs-L/N, afkomstig van het jagerregiment MIMON. Het is niet uitgesloten dat het DR-3 systeem is uitgevoerd naar Syrië. Omtrent organisatie en subordinitie bij de GSFG is d.z.z. zeer weinig bekend. Waarschijnlijk is het systeem ingedeeld bij de Luchtsrijdkrachten, gegevens v.w.b. aantallen ontbreken echter.

12. Drone voor het meten

12. Drone voor het meten van radio-activiteit. Het afgelopen decennium is gewerkt aan de ontwikkeling van een drone, bedoeld voor het verzamelen van gegevens van door radio-activiteit besmette gebieden. Het model heeft een lengte van ongeveer 3 m, een spanwijdte van + 1.80 m en is voorzien van delta-vleugels en een sigaarvormige romp. Het houten vliegtuigje wordt voortgestuwd door een 25cc propellermotor. De drone wordt in Bulgarije gebouwd en de instrumentatie is in Hongarije ontwikkeld.

13. Het vluchtverloop wordt vooraf geprogrammeerd en de vlieg-hoogte bedraagt gemiddeld 250 voet (max. 600 voet). Het toestel heeft een reikwijdte van + 15 km. De lancering geschiedt, óf m.b.v. een katapult-lanceerinrichting, óf op eigen kracht, in beide gevallen met draaiende motor. Tijdens de vlucht geeft de drone de metingen door aan het grondstation middels een draadantenne, gespannen tussen de neus en de staart. De meetapparatuur kan variabel worden ingesteld op lage tot hoge gevoeligheid, waarbij de radio-activiteit wordt gemeten in cGy. Na de vlucht komt de drone terug naar de plaats van lancering. Zodra het vliegtuigje binnengezichtsafstand is, wordt vanaf de grond de besturing overgenomen, teneinde de drone te laten landen.

14. Deze in Hongarije/Bulgarije ontwikkelde drones worden inmiddels afgeleverd aan de Sowjet-strijdkrachten. Verdere gegevens, v.w.b. organisatie, aantallen en systeem-componenten, ontbreken.

15. DR-X-4. De Sowjets hebben waarschijnlijk een nieuwe drone ontwikkeld t.b.v. tactische verkenningen. De NATO-codenaam voor dit model, welke naar verwachting in het midden van de tachtiger jaren in operationeel gebruik wordt genomen, is DR-X-4. De maximum reikwijdte wordt geschat op 300 km; de vliegsnelheid is waarschijnlijk subsonisch. Het vliegtuigje heeft een lengte van 3.5 m en een spanwijdte van 2.0 m bij een gewicht van 250 kg.

SLOTOPMERKING

16. Ten onrechte zijn in het verleden (ook in de ISAM) de in dit hoofdstuk behandelde typen drones aangeduid met "Remotely Piloted Vehicles" (RPVs). Het onderscheid tussen een RPV en een drone betreft de besturing. Een RPV wordt op afstand bestuurd, terwijl een drone is voorzien van een autonome besturing.

HOOFDSTUK III - DE WERKWIJZE VAN "ONKRUIT"

INLEIDING

1. Hieronder wordt een poging gedaan tot analyse van de werkwijze van "Onkruit", gebaseerd op gegevens die ter beschikking kwamen na de acties van "Onkruit" tegen bunkers van Defensie en BB in Kloetinge, Amsterdam, Katwijk en Noordwijk. Geleidelijk wordt deze actieform kennelijk steeds verder geperfectioneerd met als doel de diefstal van bij voorkeur zo hoog mogelijk geclassificeerde documenten. Door het publiceren van die documenten en "analyses" ervan wil men de voorbereiding aantonen tot een eventuele oorlog en tot een eventueel "optreden van het leger tegen de eigen bevolking".

HET IDEE, DE RESEARCH EN DE PUBLIKATIES

2. De ervaring heeft geleerd dat het idee voor een gerichte "Onkruit"-actie ontstaat uit een samenloop van research-resultaten, doelverkenningen en toevallige ontdekkingen.¹⁾ Als zo'n actie leidt diefstal van geclassificeerde documenten, wordt zij altijd gevolgd door publikatie van deze documenten²⁾ en van beschouwingen daarover, die moeten aantonen hoe verwerpelijk de inhoud wel is. Hierbij schuwt men niet de eigen opvattingen zodanig met de beschreven feiten te vervlechten, dat het resultaat de geponeerde stelling inderdaad lijkt te bewijzen.

3. Grote "Onkruit"-acties worden vaak begeleid door de publikatie van een brochure, waarin een algemene uiteenzetting wordt gegeven van wat men weet omtrent het actie-object. Voorbeelden van dergelijke publikaties zijn:

- a. "Hersenen des Doods" (over wapenresearch), gepaard aan een bezetting van RVO/TNO.
- b. "Handelaren des Doods" (over wapenfabricage en -handel), gekoppeld aan een bezetting van de RDM te Rotterdam.
- c. "Oorlog in Nederland, of het geweer van je buurman" (over de Provinciale Militaire Commando's en de Nationale Reserve), vergezeld van een overval op het PMC te Amsterdam.

4. Het jongste voorbeeld van deze werkwijze is de brochure "Oorlog in beton, bunkers uit Nederland", over militaire-, BB-, PTT-, NS- en Rijkswaterstaat-bunkers, die uitgegeven werd ten tijde van de inbraken in een Defensiebunker in Katwijk en een Civiele Verdedigingsbunker (BB) in Noordwijk.

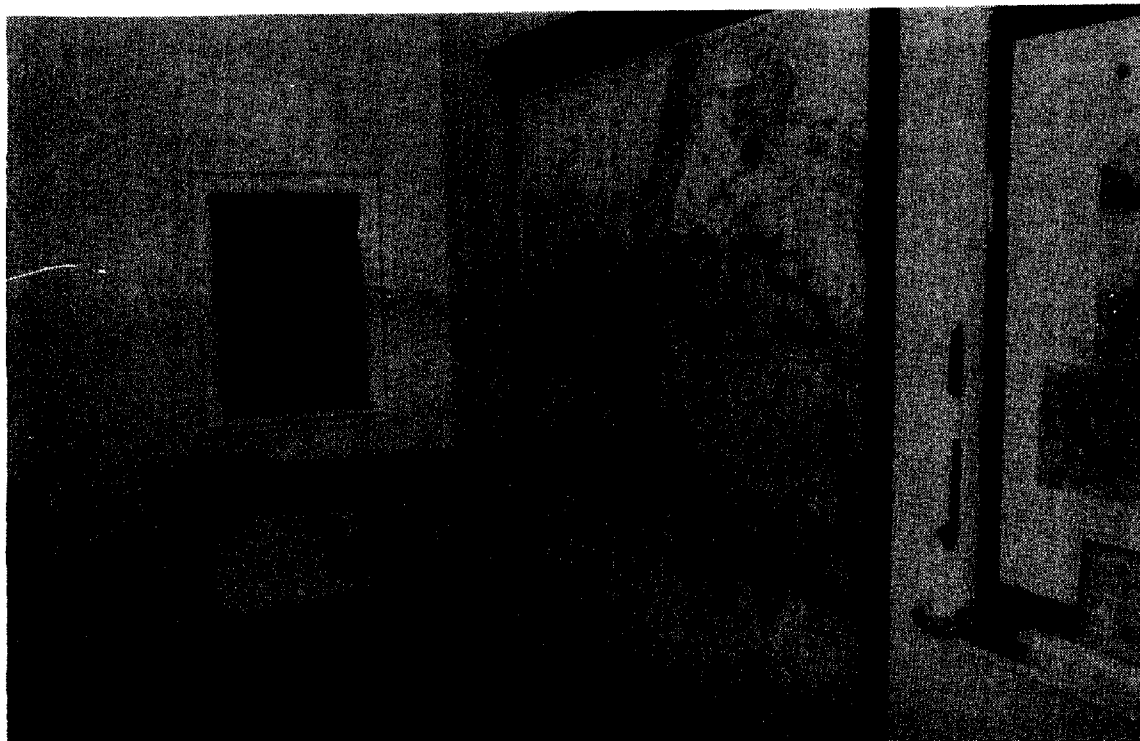
5. Alvorens onder

-
- 1) Men ontdekte de Defensiebunker in Katwijk tijdens een verkenning van de BB-bunker in Noordwijk.
 - 2) De PMC-overval werd gevolgd door publikatie van de "PMC-papers", terwijl de jongste bunkeroverval tot nu toe gevolgd is door de "Bluf"-bijlagen, "Betonkruid" en "Wintex'81".

5. Alvorens onder de indruk te raken van het grote aantal in de brochures gepubliceerde gegevens dient men te bedenken, dat verreweg de meeste gegevens afkomstig zijn uit open bronnen en dat een groot aantal "Onkruiters" als academici getraind zijn in het verrichten van research.

HET DOEL VAN DE ACTIES

6. Op langere termijn tracht men door deze acties een zo groot mogelijk publiek te overtuigen van het "Onkruit"-gelijk en zoveel mogelijk medestanders te inspireren om zelf ook - autonome - acties te gaan uitvoeren. Vele acties tezamen kunnen - ook al zijn ze ongecoördineerd - uiteraard veel meer schade veroorzaken dan de speldeprikken van "Onkruit" zelf. Ter bereiking van deze doeleinden maakt men ook defensiegeheimen openbaar: dat verschaft immers op- heldering over de bunkerlocaties en over de rol van leger en civiele verdediging in de voorbereiding op een (kern-)oorlog. Verder tracht men het aan de hand van draaiboeken, telexen, kaarttekens e.d. te doen voorkomen alsof leger en overheid zich voorbereiden op het optreden tegen de eigen bevolking in geval van onlusten in tijd van oorlog en van vrede.¹⁾

7. Dichterbij gelegen doel van een aantal "Onkruit"-acties was: het ontvreemden en compromitteren van de geclassificeerde documenten zelf.

Dit werkt overigens

1) Voorbereidingen tegen acties bij transporten van radio-actief afval bijvoorbeeld.

[REDACTED]

Dit werkt overigens - aldus "Onkruid" - frusterend op het militaire apparaat en veroorzaakt een overreactie van de zijde van de autoriteiten, hetgeen de langere-termijn-doelstelling weer kan bevorderen. Of dit het enige doel is van de diefstal is vooralsnog onduidelijk; van een aantal bij RVO/TNO vermiste geclassificeerde documenten is er slechts één bij "Onkruid" teruggevonden: dat werd gebruikt als briefhoofd voor de persverklaring bij de RDM-bezetting.

DE ACTIES

8. Basisprincipes. Tot de acties wordt op zgn. basisdemocratische wijze besloten. Dat betekent dat actiedoel en actievorm worden gekozen door de gehele plannen makende groep. Verbindingen met andere - autonome - groepen worden met het oog op een te plegen actie slechts gelegd, indien men meer dan de eigen mankracht nodig heeft. Dit geschiedt echter in afnemende mate, uit beduchtheid voor lekken. Om dezelfde reden wordt naar buiten en mogelijk ook naar binnen in toenemende mate het "need to know"-principe toegepast.

9. Aard en grootte van de actie. Naast kleine - dat wil zeggen door weinigen uitgevoerde - geheime acties, zijn er ook grote openbare acties, waartoe men in de toekomst in meerdere mate wil overgaan om de voeling met de achterban niet te verliezen, d.w.z. om potentiële mede-actievoerders niet door het elitaire karakter van "Onkruid"-acties af te schrikken. De keuze van het type actie doet in wezen niets af of toe aan de wijze van voorbereiding, behalve met betrekking tot het tijdstip van openbaarmaking. Grote openbare acties kunnen overigens gebruikt worden als camouflage voor kleine geheime acties.¹⁾

10. Wijze van voorbereiding. Na vaststelling van de actieplannen wordt een planningkern gevormd, die bestaat uit een kleine groep van meestal goede vrienden en bekenden. Tijdens de voorbereiding worden er geleidelijk meer vrienden en bekenden, die hun sporen tijdens vorige acties verdiend hebben, bij betrokken. De aantallen mannen en vrouwen, die bij de actie betrokken worden, zijn op aandringen van de vrouwen gelijk.

11. De verkenningen gebeuren zo onopvallend mogelijk, per auto en per fiets, terwijl details te voet verkend worden. Men vervaardigt terreinschetsen en maakt - indien mogelijk - foto's. Het actie-object wordt gedurende geruime tijd geobserveerd om "patronen" - en daarmee de kwetsbare punten in de beveiliging - vast te stellen. Ook worden nachtelijke verkenningen uitgevoerd, waarbij men tracht op het terrein zelf te komen (door overklimming of ondergraving van het hekwerk). Hierbij tracht men de schetsen zoveel mogelijk aan te vullen tot plattegronden. De verkregen gegevens worden op cassette-recorder ingesproken. Na of tegelijk met dit stadium wordt overgegaan tot intensief posten bij het object en op aanvoerwegen om inzicht te krijgen in de intensiteit van patrouilles en de tijden waarop en routes waarlangs deze plaatsvinden.

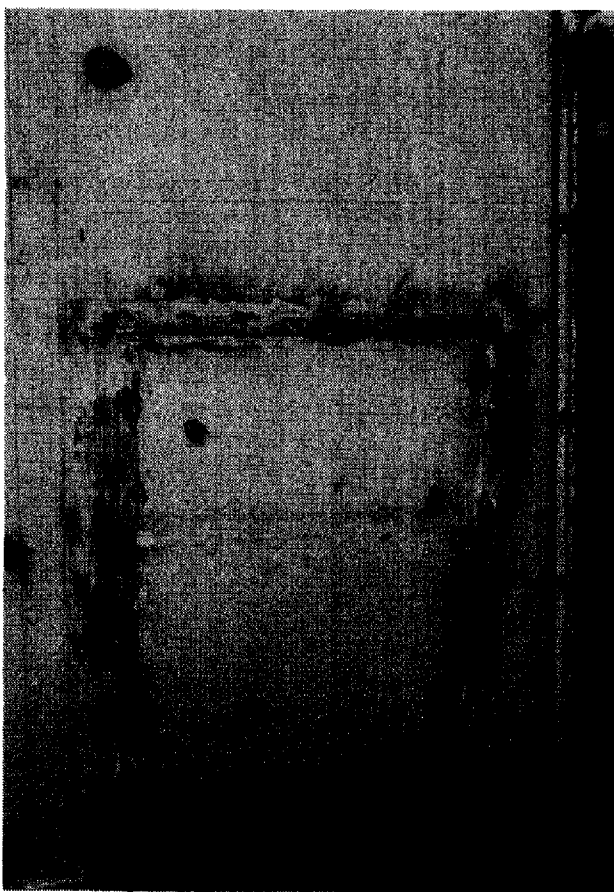
12. Organisatie.

1) Het verschijnsel grote Buitenwacht en kleine Buitenwacht.

[REDACTED]

12. Organisatie. De groep wordt verdeeld in subgroepen, zoals een publiciteitsgroep en een verkenningsgroep. De publiciteitsgroep werkt aan een op of vlak na het tijdstip van uitvoering te publiceren brochure. Men kan bij meerdere subgroepen tegelijk betrokken zijn. Contact tussen de subgroepen is mogelijk. Contacten over de actie zijn geheim. Indien noodzakelijk vinden zij plaats in persoonlijke gesprekken en niet per telefoon. Men spreekt elkaar tijdens etentjes, weekends, vakanties, feestjes en in gesprekken onder vier ogen. Thuis, op het werk, op school of in de kroeg wordt niet over de actie gesproken met mensen die er niet bij betrokken zijn, ook niet als ze in feite wel vertrouwd worden. Vergaderingen worden telkens op een andere plaats gehouden. Tijdens deze vergaderingen worden de verkenningsresultaten besproken en na uitvoerige discussies neergelegd in een soort draaiboek. De deelnemers worden functioneel ingelicht, dat wil zeggen alleen over die aspecten die met het aan hen toevertrouwde deel te maken hebben.

13. Indien specifieke vaardigheden vereist zijn, wordt daarvoor een opleiding gevolgd of er wordt voor geoefend.¹⁾ Men bereidt zich voor op een mogelijke arrestatie. Afspraken worden gemaakt over de gegevens die men bij verhoor zal verstrekken.²⁾ Verder heeft men meestal bij zich de namen en telefoonnummers van advocaten die vaak tevoren op de hoogte gebracht zijn van de mogelijkheid dat rechtskundige bijstand noodzakelijk zal worden.

14. Materieel

-
- 1) Lascursussen, oefenen in het geruisloos verwijderen van ruiten, etc.
 - 2) Alleen naam, adres en eventueel telefoonnummer.

14. Materieel. Benodigde vervoermiddelen, gereedschappen en andere uitrusting worden aangekocht, gehuurd, geleend of ontvreemd. Naast voor de hand liggende gereedschappen als snijbranders, koevoeten, draad- en betonijzerkniptangen en breekijzers maakt men ook gebruik van foto- en filmapparatuur, scanners en portofoons, verrekijkers en een draagbare radio. Verder worden ook post- of vuilniszakken, zaklantaarns, bivakmutsen, werkhandschoenen, verfspuitbussen en mondvoorraad meegenomen.

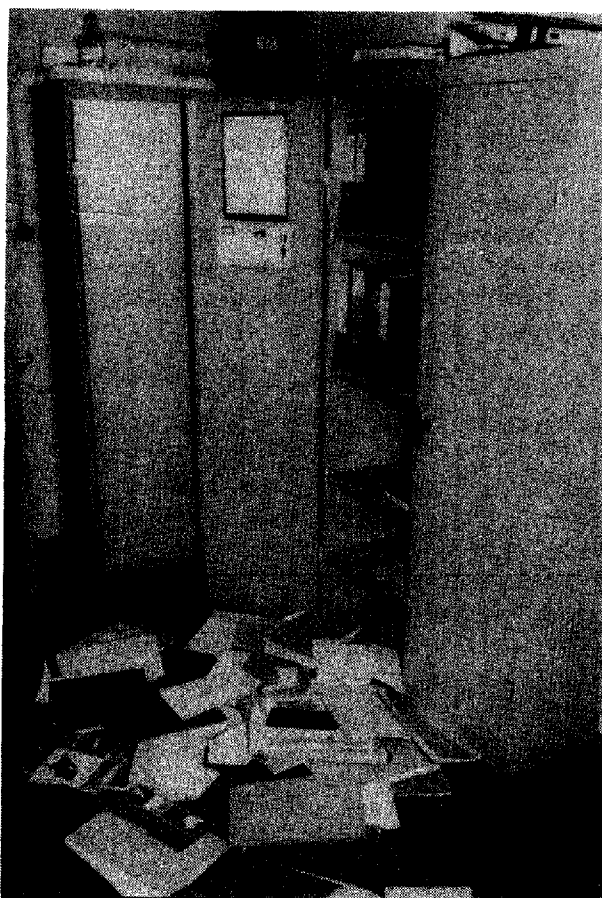
15. De uitvoering/voorbereidende fase. Geruime tijd voor de actie wordt er op diverse plaatsen continu gepost, om afwijkingen van het patrouilleschema te kunnen constateren. Daarnaast wordt het plaatselijke politiebureau onder observatie gesteld, waarbij de politieradio door middel van scanners wordt afgeluisterd. De posten staan met portofoons met elkaar in verbinding.

16. Het begint een gewoonte te worden om de avond voorafgaand aan de actie met elkaar op een verzameladres door te brengen. Vaak worden dan die deelnemers die op het laatste moment gerecruteerd zijn gebriefd over de actie, de locatie van het doel en hun eigen rol in de actie. Men treft maatregelen om te voorkomen dat eventuele verklikkers met hun achterban in verbinding treden en verder verhoogt men de motivatie en onderlinge solidariteit door de avond etend en drinkend, lezend of kaartend of met affiniteitsspelletjes door te brengen. Men verplaatst zich met kleine groepjes naar het actiedoel. De gebruikte vervoermiddelen zijn afhankelijk van de afstand van verzameladres tot actiedoel. Na de laatste nachtelijke controle van het object - door militaire patrouilles of door particuliere bewakingsdiensten of politie - komt men in actie.

17. Uitvoeringsfase. Een voorhoede van niet meer dan de strikt noodzakelijke personen verschaft zich toegang tot eerst het terrein en vervolgens het object (b.v. de bunker). Hierbij ziet men niet op tegen het gebruik van snijbranders, waarvan men het licht en het lawaai afschermt tegen waarneming vanuit de omgeving. De rest van de groep wacht in een soort uitgangsstelling op een teken dat men in actie kan komen. Zodra de grote groep het object heeft betreden, bekladt men muren en andere daarvoor in aanmerking komende voorwerpen.

18. Kasten en bureau's worden opengebroken op zoek naar documenten waarbij reeds tijdens de actie geselecteerd wordt op bruikbaarheid.¹⁾ De actie wordt zoveel mogelijk fotografisch en filmisch begeleid en beperkt zich niet tot documenten: ook bruikbare technische apparatuur en souvenirs worden meegenomen.

19. Het belangrijkste materiaal wordt - soms - met "hardlopers" weggebracht om in veiligheid te worden gesteld, de "bulk" van het materiaal wordt door "sjouwploegjes" naar de auto's gebracht.

20. Vervolgens wordt - ter plekke - een beraad gehouden, waarbij het buitgemaakte materiaal voorlopig wordt beoordeeld en men naar aanleiding van de op scanner beluisterde en door de posten geobserveerde activiteiten en aan de hand van het tijdschema besluit de actie al dan niet te beëindigen.

21. Bij eventuele niet voorzienen gebeurtenissen kan men op minder adequate wijze reageren. Oorzaken hiervan zijn het (basis-democratische) gebrek aan éénhoofdige leiding en de onherkenbaarheid

(door het gebruik

1) Zo hoog mogelijke classificering, correspondentie, briefhoofden en vooral ook personeelsgegevens.

[REDACTED]

(door het gebruik van bivakmutsen en dergelijke) van de deelnemers. Omdat men dit probleem zelf ook onderkent, heeft men afgesproken, dat men bij verschijning van de politie overgaat tot bezetting van het object om althans nog publiciteit uit de dan mislukte actie te slepen. Verder wil men daarmee een paniekvlucht voorkomen; men wil of allen of geen van allen gearresteerd worden.

22. Indien men tot bezetting overgaat, maakt men gebruik van meegenomen of ter plaatse aanwezige mondvoorraad. Verder tracht men via de telefoon - en mogelijk via de telex - in contact te komen met de buitenwereld, terwijl de radio (Hilversum 3) verondersteld wordt voor het nieuws van buiten te zorgen.

DE AFRONDING VAN DE ACTIE

23. Zoals vermeld laat "Onkruid" meestal tegelijk met of vlak de de actie een brochure verschijnen met achtergrondinformatie over het actie-object. De actie wordt via het ANP of andere persorganen bekend gemaakt. De buitgemaakte documenten worden geanalyseerd nadat zij gecopiëerd zijn (in x-voud) en naar andere - mogelijk verschillende - plaatsen overgebracht zijn. Vervolgens worden aan deze analyses één of meer publicaties gewijd.

SABOTAGE

24. Geleidelijk aan wordt ook een tendens naar het plegen van sabotage en vernielingen zichtbaar. Bij voorkomende gelegenheden heeft geen enkel lid van de groep zich hier expliciet tegen verklaard. Tevens wordt vermoed dat bij een aantal in het vlak van de anti-kern energie beweging gepleegde sabotages ook individuele "Onkruiders" betrokken waren. Men trekt daarbij de grens nog bij geweld tegen zaken, alhoewel de publikatie van privé-adressen van leidende functionarissen en wetenschapslieden reeds tot de toepassing van zgn. "Klein Geweld" heeft geleid.¹⁾ Soms ook gaat men over tot bezetting van een "militaristisch" object, zoals de PMC-bunker te Kloetinge. Hierbij is het "Onkruid" vooral te doen om het publicitaire effect, hoewel en passant aan het stelen van documenten niet wordt voorbijgegaan.

DE TOEKOMST

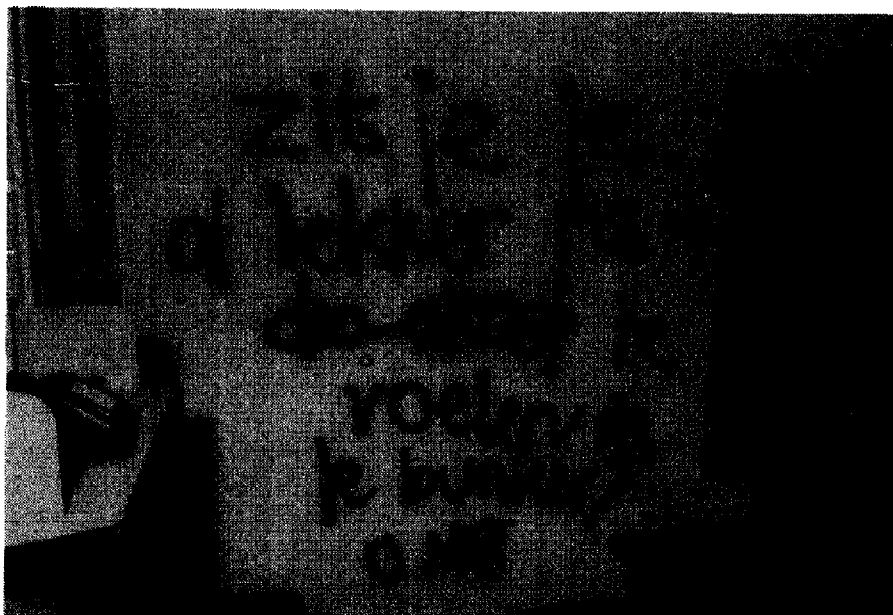
25. In de inleiding van "Oorlog in beton" verklaart "Onkruid" openlijk "weer van plan te zijn een serie acties tegen bunkers te starten.....". Daarna volgen enkele "waardevolle" suggesties voor eventueel door anderen te ondernemen acties tegen bunkers. Voorbeelden daarvan zijn:

a. communicatiemasten

- 1) "Klein Geweld": het sturen van dreigbrieven, het opbellen gedurende de nacht, het doen van fictieve bestellingen bij postorder- en andere bedrijven uit naam van de te treffen persoon (b.v. grafkransen etc.).

- [REDACTED]
- a. communicatiemasten omgooien door tuikabels door te knippen;
 - b. luchtfilters dichtstorten met beton, of er bleekwater of zoutzuur in laten lopen om ze buiten werking te stellen. Ook is het mogelijk de bunkers via de luchtfilters onder water te zetten;
 - c. sleutelgaten met lijm of sneldrogend cement ontoegankelijk maken;
 - d. het noodaggregaat buiten werking stellen door de ontluchtingspijpjes van de diesel (olie)-reservoirs te verstoppen.

(Bron: [REDACTED])

[REDACTED]

HOOFDSTUK IV - POSSIBLE SOVIET RESPONSE TO WESTERN
DEPLOYMENT OF PERSHING-II AND GROUND-
LAUNCHED CRUISE MISSILES (GLCM)

INLEIDING

1. Naarmate de datum van de mogelijk definitieve plaatsing van PERSHINGs-II en GLCMs nadert, lijkt een beschouwing over de mogelijke Sowjet opties als antwoord op een dergelijke plaatsing interessant. Recent is door MOD UK een dergelijke analyse aangeboden aan NATO en mede gelet op de recente voorstellen van Andropov terzake (o.a. gedeeltelijke vernietiging van de SS-20) wordt deze analyse in dit hoofdstuk opgenomen. Aangezien de ter sprake komende wapensystemen regelmatig in de ISAM zijn behandeld, wordt de Engelse bijdrage hierna - voorzien van een enkele voetnoot - onverkort en zonder verdere toelichting weergegeven.

THE SEARCH FOR AGREEMENT

2. The Soviet Union could forestall Western INF deployment by agreeing to the "zero option". (Under the "zero option" the Soviet Union would dismantle all its long-range intermediate nuclear forces while NATO would not proceed with the deployment of PERSHING-II and GLCM). It could avoid full Western INF deployment by agreeing to the "interim solution". (The "interim solution", advanced as a stepping stone towards the "zero option", envisages deployment of equal numbers of INF missile warheads). It has however stated repeatedly that both proposals are wholly unacceptable. The approach of initial deployment in December 1983 and the increasing recognition that its massive publicity campaign to prevent deployment is not proving successful, puts pressure on the Soviet Union to make concessions. Although the Soviet Union has stated that it possesses "reserves of flexibility", there is no evidence that fundamental changes in the Soviet negotiating stance are imminent (e.g. abandonment of its insistence on including United Kingdom and French systems in the negotiations). NATO can probably therefore expect no more than minor, largely tactical changes in the Soviet position during the next few months *).

3. Initial Western INF deployment would not necessarily mean the end of the prospects for an agreement. The Soviet Union has threatened to suspend both the INF and start negotiations for a time: it would gain little by breaking off the INF talks entirely while their continuance offered any possibility of preventing further Western deployment, and Soviet officials have carefully avoided making such a threat explicitly.

EXERTION OF POLITICAL PRESSURE

4. The Soviet Union could seek to provoke a major international crisis, hoping thereby to force an agreement to abandon PERSHING-II and GLCM deployment. Some Soviet officials have hinted that missiles might be deployed in Nicaragua, Grenada and/or Surinam, though not in Cuba presumably because this would be a violation of the Soviet-

United States

*) Zie recente voorstel Andropov over vernietiging deel SS-20s.

[REDACTED]

United States agreement which followed the 1962 Cuban crisis. The Soviet Union has explicitly denied any intention of deploying missiles in Cuba. We think it highly unlikely that the Soviet Union would wish to risk a serious East-West confrontation by undertaking such deployments and believe that the hints are intended primarily to place political pressure on NATO.

5. The Soviet Union could seek to damage Western political interests in politically sensitive areas in Africa or the Americas, although it has so far said nothing to hint at this possibility. Probably more likely, if the Soviet Union decided to use political pressure, would be action to play upon European concerns. It could even after initial deployment, appeal to public opinion by making proposals designed to prevent continuing deployment. Other tactics aimed at splitting Western Europe, such as excluding French systems from the INF talks but continuing to insist on the inclusion of United Kingdom systems, cannot be ruled out.

MILITARY COUNTER-MEASURES

6. The Soviet Union has stated that Western INF deployment would lead to the adoption by the Soviet Union of measures which would:

- a. put United States territory in a position analogous to Soviet territory following PERSHING-II deployment;
- b. produce a counterweight to NATO's new military potential;
- c. be taken in co-operation with the Soviet Union's allies.

We consider below measures the Soviet Union could take both immediately following Western INF deployment and in a longer time frame in up to about 18 months.

IMMEDIATE RESPONSE

7. Soviet officials have indicated that new systems would be introduced in response to Western INF deployment. The Warsaw Pact currently deploys three shorter range ballistic missiles systems in Eastern Europe. These are the unguided free rocket over ground, FROG, its successor the SS-21, and SCUD. The SS-23 has been developed probably as a SCUD replacement and provides improvements in accuracy and range. The SS-23 has insufficient range to reach Western Europe from Soviet territory and we have been expecting its deployment in Eastern Europe. Thus although officials have indicated that new systems would be introduced in response to INF deployment, we believe that this would be a purely presentational approach to an already planned action.

8. The SS-12 (SCALEBOARD) and its successor, the more accurate SS-22, are at present only deployed in the Soviet Union. From their current locations the SS-12 and SS-22, which have a range of 900-1000 kilometres, could only reach parts of the Federal Republic of Germany, Denmark, Greece, Turkey and Austria. Deployment in the GDR would enable these missiles to reach most NATO capitals in Europe (including London) and many other European targets, as well as the French land-based nuclear ballistic missile sites. The Soviet Union is, however, likely

in any case

[REDACTED]

in any case to deploy its SS-12/SS-22 force to the Forward Area during a period of tension. Site preparation requirements for these missiles are minimal and the transfer could take place within a few days. Moreover, the Soviet Union has currently deployed only 144 SS-12/SS-22 missile launchers, of which 96 face NATO. There is no evidence that increased manufacture or deployment is planned. Permanent deployment in Eastern Europe would therefore be of little military benefit, but it may be one of the measures calculated to stiffen opposition to full implementation of NATO's INF plans.

LONGER TERM RESPONSES

9. The Soviet Union currently deploys SS-4, SS-5 ¹⁾ and SS-20 medium/intermediate range ballistic missiles, all on its own territory. The SS-4 and SS-5 are old systems which are being phased out. The SS-20 was first deployed in 1977. It delivers three independently targetable re-entry vehicles with great accuracy up to about 4,600 kilometres. At present there are 351 operational SS-20 launchers, of which 243 face Western Europe ²⁾. The Soviet Union has not started construction of any new SS-20 sites opposite Western Europe since Brezhnev announced a moratorium on deployment in March 1982.

10. The Soviet Union could respond to Western INF deployment by announcing the scrapping of the self-imposed moratorium and by starting to build new SS-20 sites facing Europe. An SS-20 site could be constructed in 6-9 months. Such a step would, however, have major implications for the arms limitation talks, rendering agreement still more difficult to obtain. It has been suggested that the Soviet Union might redeploy some SS-20 to Eastern Europe. From its existing locations the SS-20 has the range to cover all of Western Europe: deployment in the Non-Soviet Warsaw Pact would not be sufficient for it to reach the United States. Moreover, although forward deployment would give the missile a slightly shorter flight time, it would also reduce targetting flexibility and leave the system more vulnerable to attack. We therefore believe that the advantages of forward deployment would be outweighed by the disadvantages and that any deployment of SS-20 to Non-Soviet Warsaw Pact countries would be for purely political reasons.

11. The Soviet Union is developing long range, land attack cruise missiles ³⁾ broadly similar to those under development in the United States. The sea-launched version (SLCM) will probably be available for deployment towards the end of this year, and the air-launched (ALCM) and ground-launched (GLCM) systems in 1984/85.

12. Installation of SLCM on submarines or of ALCM on BEAR bombers operating within targetting distances of the United States will provide the Soviet Union with a qualitative improvement in its strategic strike capability. It is therefore an attractive option as a response to Western INF deployment. Through developments in its defence system, the Soviet Union has a greater ability to interrupt and destroy cruise missiles than does the United States. The Soviet Union is therefore likely to use the threat to deploy its long-range cruise missiles, once they

became

-
- 1) De SS-5 is thans waarschijnlijk uitgefaseerd.
 - 2) Laatste stand: 360, waarvan 252 tegen W-Europa.
 - 3) Zie ISAM 7/83.

[REDACTED]

became operational, both as a bargaining counter in the INF and START talks, and to implement deployment if the treaty fails to bring United States concessions.

13. It is also possible that the Soviet Union may decide to station SS-20 missiles in the far North-East of Siberia from whence they could reach Alaska and other North-West United State targets and Western Canada. But because of the adverse climate, lack of a logistics infrastructure, and constraints on mobility, this is not likely to be a favoured option.

CONCLUSION

14. The Soviet Union sees the abandonment of Western plans for INF deployment, particularly of PERSHING-II, as a major and urgent policy objective. It could secure an end to this deployment by removing its SS-4, SS-5 ¹⁾ and SS-20 force, but such a concession would be seen as a major political defeat and we have no evidence that it is planned. There will, however, probably be tactical changes in the Soviet negotiating position over the next few months. The initial deployment of PERSHING-II and GLCM would not necessarily lead to the collapse of the negotiations, but the Soviet Union has threatened to suspend them. It has also stated that it will take counter-measures. It is doubtful if the Soviet Union would be prepared to engineer an international crisis to try to force NATO to cancel its planned deployment and the military measures that could be taken immediately would have only limited benefit. Political pressure will however continue. Within months of the start of Western INF deployment, the Soviet Union may be in a position to undertake military counter-measures which would bring it useful negotiating currency in the disarmament talks as well as substantive military advantages if it decided to go ahead with operational deployment.

1) Niet langer relevant.